

JAVA-BODE.

NIEUWS-HANDELS-EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A^o. 1853.

Woensdag 17 Augustus.

N°. 65.

Prijs per halfjaar voor Batavia f 12.50
" " " " Java " 15.—
" " " " Buitenbesittingen " 17.50
De betaling geschiedt vooruit. — Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaterdag van elke week, vóór posttijd.

De prijs der Advertentiën met derselver herhaling is zestig duiten voor de vijf woorden, behalve het zegel.

Bij deze Courant behoort één BIJVOEGSEL.

Bij Koninklijk besluit van den 9den April 1853 No. 68, zijn tot vee-artsen voor 's gouvernements burgerlijke dienst in Nederlandsch-Indië benoemd, de rijks-vee-artsen der eerste klasse P. Noordijk en J. van der Weijde.

Benoemingen.

Civiel Departement.

ONTHEVEN:

Eervol, wegens ziekte, F. F. J. van Hengst, van de verdere vervulling der betrekking van algemeen pakhuismeester te Samarang; en zulks onder toekenning van wachtgeld.

Eervol, de civiele geneesheer J. Gerdenier, van de hem opgedragen waarneming der civiele geneeskundige dienst in de afdeeling Grisee, van de residentie Soerabaja.

BENOEMD:

Algemeenen pakhuismeester te Samarang, J. G. Ramsau, ambtenaar op wachtgeld.

Een élève bij het mijnwezen op Banks, C. L. Gorriss, thans werkzaam op het residentie-kantoor te Muntok.

GOEDGEKRUUD:

Dat door den Directeur der Kultuurs is gesteld:

De beschikking van den resident van Madioen, de ambtenaar der tweede klasse J. F. Haas.

ZIJN BENOEMD:

De opzieners bij de Braziliaansche koffij-bereiding in de residentie Cheribon, W. C. Scritt en J. C. van den Worm.

Schutterijen, enz.

DE INFANTERIE VAN HET LEGIOEN VAN HANGKOE NEGORO.

De Majors:

De majoor titulair, raden maas ario Djajaningrat.

De kapitein, pangeran ario Soerio Disingrat.

Militair Departement.

BIJ HET WAPEN DER INFANTERIE.

Luitenant-Kolonels:

het 5de bataillon, de majoor J. C. Boelhouwer, van het garnizoens-bataillon op Banks.

het 9de bataillon, de majoor C. Stroe, van het bataillon.

het 13de bataillon, de majoor A. J. Andriessen, van het bataillon.

De Majors:

het 5de bataillon, de kapitein J. W. MacDonald, van het garnizoens-bataillon in de 3de militaire afdeeling.

het 12de bataillon, de kapitein J. C. A. H. Haches, van de garnizoens-kompagnie te Benkoelen.

De Kapiteins:

eerste luitenant-adjutant bij den militairen kommandant ter Westkust van Sumatra, A. C. van Rijn van Alkemade; met bepaling, dat hij in zijne tegenwoordige betrekking zal blijven, en mitidien bij het wapen der infanterie zal gevoerd blijven *à la suite*.

het 11de bataillon, de eerste luitenant-adjutant J. G. G. H. Strangnaerts, van het 1ste bataillon, en de 1ste luitenant W. Kock, van het bataillon.

het 12de bataillon; de eerste luitenant L. J. W. van Rouveroy, van het 9de bataillon, en J. A. Degals, van het korps pupillen.

het 13de bataillon, de eerste luitenant A. J. A. Oudenampsen, van het bataillon.

het 14de bataillon, de eerste luitenant B. Barneveld, van het 3de bataillon.

het garnizoens-bataillon in de Molukken, de eerste luitenant B. H. J. Rijks, van het 3de bataillon.

het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, de eerste luitenant-adjutant G. P. de Neve, van het 6de bataillon.

Eerste Luitenanten:

het 2de bataillon, de 2de luitenant H. F. van der Ree, van het 12de bataillon.

het 13de bataillon, de 2de luitenant C. G. Heijligers, van het bataillon.

het garnizoens-bataillon in de 1ste militaire afdeeling, de 2de luitenant N. G. van Huffel, van het bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon in de 2de militaire afdeeling, de 2de luitenant N. H. Kornelissen, van het bataillon.

Bij het garnizoens bataillon in de Molukken, de 2de luitenant J. C. Steenberg, van het bataillon.

Tot Tweede Luitenanten:

Bij het 2de bataillon, de sergeant-majoor L. N. O. Nossent, van het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra; de sergeant J. van Hogerlinden; van het 11de bataillon, en de fourier P. B. Bruyn van Rosenburg, van het 11de bataillon.

Bij het 3de bataillon, de sergeanten J. F. de Ranits, J. H. van der Schalk en W. de Leon, van het 1ste, 11de en 7de bataillon.

Bij het 5de bataillon, de sergeant-majoor F. E. Pfanner en J. G. Eskens, van het 1ste en 7de bataillon.

Bij het 7de bataillon, de sergeant-majoor M. W. van Gorkum, van het 8ste bataillon, en de sergeant M. A. E. Phoff, van het 11de bataillon.

Bij het 9de bataillon, de fourier C. H. A. F. Catenius, van het 11de bataillon.

Bij het 11de bataillon, de fourier L. T. Blasius, van het bataillon, en de fourier V. L. Kluster, van het 14de bataillon.

Bij het 13de bataillon, de sergeant H. W. C. A. Thieme, van het 1ste bataillon.

Bij het 14de bataillon, de sergeant-majoor A. J. Smeding, van het 7de bataillon.

Bij het garnizoens-bataillon ter Westkust van Sumatra, de sergeanten-majors F. W. Himpes en J. van Krieken, van het 4de en 9de bataillon, en de sergeanten R. P. M. van Alderwereld en J. G. Gerlach, van het 1ste en 11de bataillon.

Marine-Departement.

DEFINITIEF BENOEMD:

Tot administrateur van het tjunia-veer te Batavia, de uit het vaste korps zee-officieren der Nederlandsche marine eervol ontslagen luitenant-ter-zee der 2de klasse G. F. de Bruijn Kops, en zulks onder toekenning van den rang van luitenant-ter-zee der eerste klasse.

Advertentien.

De Directeur der Produkten en Civiele Magazijnen maakt bekend, dat door den Resident van Batavia op Zaterdag 10 September a. s., 's morgens ten 10 ure, voor 's lands kleeding en provisie-pakhuisen zullen worden verkocht:

80 kn. vogelstijtes, wegende 4054 pd. N. 5 id. afval en gruis id. wegende 4267 pd. en 18 stukken wegende 4 pd.

De Resident van Batavia maakt bekend, dat op Vrijdag 26 deser, des morgens ten 10 ure ten zijnen kantore een publieke uitbesteding gehouden zal worden voor de levering van werklieden op het eiland Onrust, aan boord der schepen op de reede en aan de werf alhier, alsmede de bezorging van drinkwater en de verstrekking van voeding aan de bannelingen op dat eiland.

De Resident van Batavia maakt bekend, dat op de na te noemen dagen en wel des morgens ten 10 ure, ten zijnen bureele de volgende openbare uitbestedingen bij den afslag zullen worden gehouden, loopende de leverantien over één jaar, van 1 Januarij tot en ultimo December 1854, te weten:

Op Dingsdag 23 deser.

1e. voor de levering van victualie en ververschingen aan Zr. Ma. schepen en gouvernements schoeners en kruisbooten, te Batavia en op Onrust gestationneerd, zoome de van onderscheidene behoeften voor de civiele administratien te Batavia en het doen van verzendingen naar elders.

Op Woensdag 24 deser.

2e. van voeding en kleeding aan de in het chineesche hospitaal te Batavia verpleegd wordende personen, zoome de van de verdere benodigdheden ten behoeve van dat gesticht.

3e. van voeding aan de gecondemneerden tot dwangarbeid en het verlichten van het etablissement.

4e. van voeding aan de in het stadsverband verpleegd wordende kettinggangers en andere personen, alsmede de verlichting der ziekesalen;

5e. van kleedingstukken voor de politie- en justitiedienaren in Nederlandsch-Indië.

6e. idem als boven voor gecondemneerden tot dwangarbeid;

7e. van sabels en handeliërs voor de politie- en justitiedienaren in Nederlandsch-Indië.

Op Donderdag 25 deser.

8e. van diverse nieuwe vaatwerken.

9e. van geldkisten tot berging van f 600 en f 180 aan koperen duiten.

10e. van onharige padie voor de posterijen alhier.

- 11e. van gras op de poststation Weltevreden.
- 12e. " " " " " Bidara-Tjiëna.
- 13e. " " " " " Tandjoeng-oost.
- 14e. voor het wasschen en reinigen van kooigoederen.
- 15e. van mandors en koelies ten dienste der verschillende administratien.
- 16e. voor het lossen, wegen en storten van alle over zee alhier aangevoerd wordende koffij.

Vendutien.

Op Woensdag 17 Augustus, voor het commissiehuis van A. van Ommeren & Co.

Op Donderdag 18 Augustus, voor het woonhuis van A. Lecouteur, op Noordwijk.

En

's Avonds ten 7 ure, in de Harmonie, door Lange en Co.

Op Vrijdag 19 Augustus, voor het commissiehuis van gebr. Roselje en Co.

Op Maandag 22 Augustus, door gebroeders Roselje & Co., voor een huis op Rijswijk, laatst bewoond door de boekhandelaar Lange & Co.

Op Dingsdag 23 Augustus, voor de woning van de Chinesche vrouw Giam Pangnio.

En

Voor rekening van het collegie van boedelmeesteren, voor de woning van den vermisten Chinee Tjong Assie, op het land Kedong-Gedee, gelegen in het Oosterkwartier der Bataviasche Ommelanden.

Aangekomen Vreemdelingen.

Van 1 tot en met den 8 Augustus 1853.

Marine Hotel. Th. Keus, van Akjib. — H. Tillman, van St. Francisco. — A. N. Geerts, van Herwijnen. — J. G. Suter, van idem.

Hotel der Nederlanden. A. J. Kernkamp en echtg., van Soerabaya. — J. G. Kramp, van Sambah. — H. J. Vos, van idem. — F. Graeve, van Herwijnen. — Wm. Homan, van Manilla. — M. Kortland, van Soerabaya.

Rotterdamsch Hotel. Newbolt, van Soerabaya. — J. W. van der Wulp, van de reede. — F. A. W. van de Velde en echtg., van Onrust. — P. van Wijhe, van de reede. — E. Adema, van idem. — R. Bottado, van de Binnenlanden. — Emili. Gastaldi, van Manilla. — George Paine, van idem. — Thomas Brace, van idem.

Hotel Willem II. Jufvr. P. E. Staverman, van Nederlandsch-Indië. — De Rochement, van Tjikoer.

Java Hotel. J. J. Dornseiff, van Indramjoe. — C. A. C. Hersfeldt, van Soerabaya.

BATAVIA.

Als vervolg van de, in ons vorig nummer medege-deelde krijgsverrigtingen, ter Westkust van Borneo, lezen wij nog in de *Javasche Courant* van jl. Zaterdag.

De Celebes, stoomschip, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1ste klasse F. L. Geerling, gestationneerd ter Westkust van Borneo, heeft eene kolonne van 176 officieren en manschappen, onder bevel van den majoor der infanterie Kroesen, van Sambah naar Sebawie overgebragt. Nadat door dezen, de zich voor eene nieuwen aanval te Siminis gereed makende Thajkong-chinezen, uit al hunne bentings waren op de vlugt gejaagd, en op den 22sten hunne tegen den berg der Sekadouw opgeworpene verschanzingen stormenderhand waren ingenomen, waarbij velen hunner sneuvelden, en de onzen een aanzienlijke buit in handen viel, werd den 24sten die gezamenlijke magt weder ingescheept en naar Sambah terug gebragt.

De majoor-kommandant der troepen, aan den bevelhebber der Celebes den wensch te kennen gegeven hebbende, om eene sterke benting der chinezen, met versterkte kampong en kongsiehuis. Bentoenaij of Soengie Ngierie genaamd, in de rivier Slakkouw, te vernielen, werd van wege dat stoomschip de bank voor de rivier onderzocht en opgenomen, en nadat daaruit de mogelijkheid gebleken was, om met de Celebes in die rivier te komen, en gedurende 4 dagen, tijdens de hoogste waterstanden binnen dezelve te handelen, dit voornemen met ijver en beleid ten uitvoer gebragt, met het aan zijne schreden scheen te hechten en hem met eene onbestemde liefde te vervolgen. Door eene snelle wending van gedachten vergeleek hij deze ongekunstelde en losse zeden met de eenvoudige en zuivere zeden van zijn vaderland; het eerwaardige gezigt zijner oude moeder, het kuische en engelachtige voorkomen zijner jeugdige zuster vertoonden zich aan zijnen geest met zoo veel kracht, dat hij bloosde. Onwetend voegde zich echter een ander gezigt daarbij: dat van het Peruaansche meisje, hetwelk hij nog niet gezien had, maar waarvan hij toch niet kon nalaten zich een bekoorlijk beeld voor te stellen. Hij verdreef evenwel deze gedachten, dankte Don Gregorio voor diens goeden raad, en voegde er bij: — wees gerust, ik zal u helpen om haar op den goeden weg terug te voeren.

— Voortreffelijk jong mensch, was het antwoord; — Ik twijfel niet aan uwe goede bedoeling, ik raad u echter, u daartoe niet al te veel moeite te geven. Hierop scheidden zij van elkander.

Don Patricio was nog niet lang te huis geweest, of Rosita, die zijne terugkomst bemerkte had, sloop heimelijk door het portaal den trap op tot voor zijne deur. Hier hield zij een oogenblik stil als om adem te halen, haar hart klopte luide.

— Kom aan, Rosita, zeide zij bij zich zelve, nu zijt gij verloren.... gij kunt niet meer terug — moed gevat!

ROSITA. (vervolg.)

— Dat is waar, antwoordde de geestelijke eenigzins verlegen; — luister mijn vriend: vóór twintig jaren verzuimde een officier, die in den krijg voor onze onafhankelijkheid gesneuveld is, mij zijne dochter toe; dat was een zware last. Het kind — zij was vijftien jaar — maakte mij het hoofd op hol door hare grillen en bezonnenheid. Gelukkig heb ik haar vroeg uitverloofd, en ziech niet te zeer over haar te beklagen had; deze vrouw heeft eene dochter, die zij niet gewaakt, en die mij, vrees ik, nog meer onrust zal maken dan hare moeder. Terwijl ik een man naar zoek, loopt zij 's avonds over de wandelplaats een losheid, eene onvoorzigtigheid, die mij wezenlijk maakt. Heeft zij u nog niet aangesproken, Patricio?

— Deze onverwachte vraag hief de jonge luitenant inachtende fierheid het hoofd omhoog. — In trouwen, Don Gregorio, ziedaar vreemde woorden in den mond van een man gelijk gij. Als ik mij niet bedrieg, gij zijt mij voor een gelukzoeker, wien gij in 't algemeen een goeden raad denkt te geven. En daarvoor wilt gij mij vooronderstelt, een vreemdeling

op de openbare straat zou aangesproken hebben?

— Het belang dat een kind inboezemt, hetwelk met het gevaar speelt, antwoordde Don Gregorio. — Dit jonge meisje is noch onbescheiden noch dwaas; even als zoo vele anderen van haren ouderdom en stand werpt zij zich, zonder anderen gids dan hare ontwakende hartstogten, in eene wereld die haar toelacht.... en daarenboven verloochent zij den karaktertrek van haar land niet. En gij, dien ik voor een zedig jonkman houd, verstaat gij? maar die de strikken niet kent welke u omringen, gij zijt reeds medepligtig aan de illusies, die haar jeugdige hart verblinden. Zij heeft u hare gevoels doen kennen, en gij hebt er op geantwoord. Gij hebt het gedaan zonder het te weten, en daarom verontschuldigt ik u. Voor de toekomst beveel ik u echter meer voorzigtigheid aan. Geef nooit een goudstuk, zonder te weten wie u daarom vraagt. Een goed oogmerk kan tot betreurenswaardige gevolgen leiden.

Don Patricio vond weldra in zijne herinneringen de verklaring dezer woorden, die op zijn gemoed een dubbel indruk maakten. Hij was maar tamelijk geveild, dat hij de aandacht tot zich getrokken had van een Peruaansche meisje van geringen stand, welks slechte opvoeding en bezonnenheid de geestelijke hem zoo openhartig bekend had. Toch was zijne nieuwsgierigheid opgewekt ten opzichte van een jong romanesk en stoutmoedig meisje, dat zich, zonder hem te kennen,

gelukkige gevolg, dat van de versterkte positie des vijands niets is overgebleven.

Na den 1sten luitenant der infanterie *Cochius* met 40 infanteristen en eenige artilleristen tot het beoehenen der aan boord zijnde coehoorn-mortieren ingescheept te hebben, waarbij zich op verzoek van den bevelhebber van Zr. Ms. stoomschip *Samarang*, den luitenant-ter-zee 1ste klasse *G. F. G. Gobius*, nog voegden de luitenant-ter-zee 2de klasse *P. F. Besemer* en *D. A. Coomans de Ruiter*, beiden behorende tot de rol van dien stoomer, met 2 gewapende sloepen en 28 man, vertrok de Celebes in den morgen van den 4den Julij jl. naar de Slakkouw. Dien zelfden namiddag nog voor de monding aankomende; deed men eene poging om er met het hoog water van dien dag binnen te komen, doch er kwam slechts 15 palmen op het droogste, en hierover ging de Celebes niet, zoo dat men dien nacht buitenankerde.

Den valgenden morgen, na eene prauwtoop onder eene onbekende vlag, geladen met vogelnesten, sago, was, rotting, kalk enz., welker gezaghebber geene papieren had, genomen en onder toezigt van de aldaar gestationeerde kruisboot gelegd en den gezaghebber aan boord gehouden te hebben, gelukte het den bevelhebber der Celebes den 5den Julij met een diepgang van 2 ned. ellen over 16 en 17 palmen water door kracht van zeil, stoom en uitgebrachte ankers, over de bank tekrijgen; het schip in de 2de bogt der Slakkouw aan de boomen vast meerende, dewijl het reeds te laat was geworden dien dag den aanval op de vijandelijke sterkte te doen.

Bij het inkomen der 3de bogt van de rivier, zag men aan den linkeroever het kongsiehuis en de daarvoor liggende versterking op ongeveer 2½ à 3 kabellengten van zich af liggen. Op 50 passen voor die benting was eene afsluiting over de rivier, bestaande uit 12 zware balken, van 25 voet lengte en 2½ voet dikte, onderling verbonden door vijf ijzeren schalmen van 9 duimen lengte en 3 duim dikte, en aan weerszijden aan den wal vast gemaakt, aan stoothoofden bevestigd tusschen ingeheidde palen, en opgesloten met ijzeren stangen bij wijze van kapittelstokken.

Links van het kongsiehuis, van uit de rivier gezien, bevond zich het etablissement, bestaande uit verscheidene huizen, allen tot verdediging ingerigt, en aan de binnenzijde voorzien met aarden walletjes. De benting bestond uit eenen aarden wal, met 9 schietgaten, de aarde ingestampt tusschen ijzerhouten balken; de wal was 2 ned. ellen dik en 1.5 ned. el hoog. De geheele lengte van het werk bedroeg 160 ellen. Het kongsiehuis lag 20 à 30 passen achter de benting en was omringd door eene palisadering van ijzerhout. Een klein kreekje, de Soengie Ngierie, scheidde de benting en het kongsiehuis van het etablissement, en diende tot natuurlijke versterking.

Niet dadelijk wetende of het schip voor de benting zoude kunnen zwaaijen en niet regt vooruit kunnende schieten, zwaaide de bevelhebber de Celebes met den achtersteven vooruit, en had alzoo de goede uitwerking te verwachten van het achterste granaat-kanon en een der zesponders. Alles overigens gereed zijnde, begon men in den morgen van den 6den Julij aan het achteruit opdrijven der rivier, kreeg omstreeks 8 ure Benteoanij in het zicht, en ankerde toen, daar het ebbe was, voor een achteranker.

Naauwelijks in het gezigt der benting gekomen, werd een hevig kanonvuur op de Celebes geopend, uit stukken van zwaarder kaliber dan gewoonlijk bij de chinezen in gebruik schijnt te zijn. Enkele dier schoten trof het schip, doch deden geene andere uitwerking dan het afschieten van eenig touwwerk. De bevelhebber liet daarop het vuur uit de achterste stukken openen, en bragt alle kogels op om en voor de benting. Het kongsiehuis raakte door een granaat in brand, doch dit alles had niet het gevolg dat de vijand week maar onophoudelijk door bleef vuren. Een werp uitbrengende, verhaalde de Celebes een kabellengte digter bij de benting ten einde nog meer uitwerking der coehoorn-mortieren te kunnen hebben, doch van die granaten sprongen niet af, en al spoedig zag men dat al het schieten uit de verte de chinezen niet verdreef, waarom men het vuren staakte, en begreep dat, als de vijandelijke benting moest genomen worden, er tot andere maatregelen diende te worden overgegaan.

De luitenant-ter-zee 1ste klasse *Geerling* liet toen het schip met den steven naar binnen zwaaijen, met het doel er vooruit op insteemen, en te trachten de balkenafsluiting der rivier met de volle vaart van het schip te breken, ten einde alzoo het vuur in de flank der benting te brengen en dezelve meester te worden.

Met het zwaaijen gereed zijnde, was er echter met een en ander al veel tijd verlopen; de hitte uitermate sterk, en de manschappen te veel vermoeid, om dat nieuwe plan dadelijk ten uitvoer te brengen.

Het volk rust gevende, werd alles in gereedheid gebracht om des middags den tweeden aanval te doen; men verhaalde het schip zoo lang tegen den linkeroever buiten het vuur des vijands; maar zware regens maakten

een uitstel van de zaak geraden.

Den valgenden morgen, 7 Julij, ten 6 ure, nadat eerst alles in gereedheid was gebracht om snel te kunnen debarkeren, en een karkas zak voor den steven was gebonden, stoomde de Celebes met volle kracht op de vijandelijke benting en de daarvoor gespannen balkenketen los.

Naauwelijks weder in het gezigt zijnde, kreeg men hetzelfde vuur van den vorigen dag, doch was er order gegeven geen schot te doen, voor dat de benting op een pistoolschot afstand genaderd was.

Onder een luid hoerah en een hevig vuur, waarmede men uit de benting bij het naderen en uit de omringenden wildernis begreep werd, stopte men de werktuigen, op het oogenblik de balken die genoeg nabij waren om er met de volle vaart van het schip tegen aan te komen, en had men het geluk de afsluiting op 3 plaatsen door midden te breken; gelijktijdig gaf men toen de volle laag met dubbel schroot uit de geheele batterij, terwijl de met geweren gewapende manschappen het vuur op het omliggend bosch en op de kruin der borstvering openden.

Hevig was het vijandelijk vuur dat, de Celebes enflerende, uit het aan den linkeroever gelegen bosch op haar werd geopend, doch eenige gelukkige granaatworpen en schoten met schroot verdreven den vijand; het schip was intusschen tot voorbij de benting doorgeschoten; juist toen verbrijzelde een vijandelijke kogel den stopper waarin het zwaar anker hing, hetwelk gelukkig juist van pas, van zelf in den grond viel. Had dit plaats gehad voor het aan stukken, stoomen der afsluiting, dan had aan de zaak wellicht eenen anderen loop moeten worden gegeven. De chinezen het toen in de benting niet meer kunnende houden, en vervaard door den snellen aanval, hadden evenwel tot het laatste oogenblik stand gehouden, doch begonnen toen met achterlating van alles op de vlugt te gaan. In het heetst van het gevecht werd de luitenant-ter-zee 2de klasse *A. J. von Mansvelt* door een schot in het registerbeen, en een inlandsch fuselier door een schot aan het hoofd gewond. Met den meesten spoed werden nu de gezamenlijke debarkementstroepen, onder bevel van den luitenant-ter-zee 2de klasse *G. van Becking Colenbrander*, wien toegevoegd waren de luitenant-ter-zee 2de klasse *P. F. Besemer*, *D. A. Coomans de Ruiter*, *J. E. Cornelissen* en de 1ste luitenant der infanterie *Cochius*, aan wal gezet hetgeen met orde en vlugheid geschiedde, waarna spoedig een luid hoerah het nemen der benting verkondigde.

Zes vaandels boven de schietgaten op de borstvering geplaat. 14 stukken geschut, waaronder 1 ijzeren 4 of 5 pponder van europeesch maaksel, een aantal lillas, eene massa kruid, kogels, handzwaarden, en wapens, gereedschappen, vischprauwen, vischnetten enz., vielen den onzen in handen. Het kongsiehuis, waarin nog een offertafel werd gevonden, en alle versterkte huizen werden vervolgens verbrand en alles zoo veel mogelijk vernield, zoodat weldra van Benteoanij of Loengei Ngierie niets meer over was dan eene kale plek in de wildernis.

Behalve eenige niet noemenswaardige schade aan machines en tuig en eenige door vijandelijke kogels verbrijzelde geweren, had de Celebes niets geleden, terwijl men zelf geen enkele doode te betreuren had. De vijand zijne gewonden en dooden medeslepande, kan het getal moeijelijk opgegeven worden. — Na de vijanden door de landingstroepen, onder den luitenant-ter-zee *Colenbrander*, op den weg naar Sinkawang nog te hebben doen nazetten, tot dat er niets meer van te bespeuren was, scheepte men de troepen weder in, nam de geheele afsluiting der rivier op sleeptouw, en kwam dien zelfden middag weder over de bank naar buiten. — Hier liet men de balken op het strand drijven, nam de genomen prauwtoop op sleeptouw, en vertrok den 18 Julij naar Sambas.

— De Gouverneur-Generaal heeft den generaal-majoor titulair. wnd. kommandant van het indische leger, en den vice-admiraal, kommandant van Zr. Ms. zeemagt in Oost-Indie en inspecteur der marine, gemagtigd, om uit zijnen naam, aan de officieren en manschappen van de land- en zeemagt in de Westersche afdeeling van Borneo, zijne tevredenheid te betuigen, wegens het door hen gehouden gedrag, bij de krijgsverrigtingen aldaar, sedert April jl.

— In de *Javasche Courant* van heden leest men:

Aan de Palembangsehe rapporten, loopende tot 1 Augustus, ontleenen wij het volgende:

De resident was op zijne reis in de binnenlanden den 29sten Junij te Moeara-Enim aangekomen. Aldaar werd den 1sten Julij, in tegenwoordigheid der hoofden van de Lematang Ilier, de controleur der 2de klasse van Bloemen Waanders, als civiel gezaghebber ingestalleerd. Tevens werd bepaald, dat Moeara-Enim, liggende aan de zamenvloeiing van de rivieren Enim en Lematang de voornaamste handelsplaats van die divisie, tot vaste verblijfplaats van het bestuur zal dienen, waartoe een etablissement beneden de doesson zal worden opgerigt.

Na overleg met den assistent-resident van Tebing-Tinggi en den civielen gezaghebber van de Lematang-Oeloe, die naar Moeara-Enim ontboden waren, werd voor eene betere inoeding van eenige doessons van de Lematang-Oeloe en Lematang-Ilier tot stand gebracht.

Volgens berichten van evengemelde ambtenaren, was de stand van zaken in de Lematang-Oeloe zeer gunst slechts in Goemaij-Oeloe liet de huishoudelijke gesteldheid, door den invloed van vele kwaadwilligen, nog wenschen over; middelen om hierin te voorzien worden beraamd.

Den 5den Julij zette de resident zijne reis voort naar het distrikt Enim, bij welke gelegenheid Karang-Radj Dermo, Tandjong-Agong, Padang-Doelang en Padang Bindoe, de laatste doesson van de Enim, werden bezocht.

De wegen in de Enim waren vrij goed aangelegd 24 voeten breed, de bruggen van hout en goed onderhouden. Het terrein is eerst heuvelachtig, doch wordt naarmate men langs de Enim opwaarts gaat, gebergter. De Enim wordt spoedig een gewone bergstroom, die voor prauwen onbevaarbaar is. De koopwaren worden ook meest op bamboezen vloten afgevoerd. De bevolking van het distrikt, uit p. m. 6500 zielen bestaande, woont langs de Enim, in de vallei, welke door de rivier gevormd wordt, in verschillende doessons. De voornaamste produkt is rijst, van eene vrij goede kwaliteit, en eenig katoen. De bewoners bebouwen sawa's en ladangs, de sawa's om de twee jaren.

Vroeger hadden hier uit de Moelak-Oeloe en Moelak Ilier (Lematang-Oeloe) veelvuldige rooftoegten plaats welke zich echter sedert een paar jaren niet meer hebben haalden. De bevolking zag er tevreden uit en was zeer goed gekleed.

Op elke pleisterplaats ondervond de resident een feestelijke ontvangst van de hoofden, de maagden en jongelingen, die rijk met goud en zilver versierd waren. Men danste hier naar eene soort van gamelang, blijkbaar van javaanschen oorsprong.

Als blijk van eerbied en hulde werd den resident zijne eerste komst in de marga een karbouw aangeboden, die, dadelijk geslagt, door de hoofden, doessonbewoners en koelies werd genuttigd.

De doessons waren in den laatsten tijd aanmerkelijk uitgebouwd. Vele bewoners, die zich in afgelegen plaatsen hielden, strijdig met de adat, ophielden, waren door de zorg van het bestuur, doessonbewoners geworden. Hierdoor was de politie beter geworden en het volk uit de grensgewesten geene gelegenheid, om zich, buiten voorkennis van de hoofden en het bestuur in de marga op te houden.

Den 4den Julij kwamen de pangeran *Anom*, passant van de Semendo, en de prootins en mindere hoofden van de Semendo den resident te gemoet, aannemend om hem naar Bato Radja Ogan te vergezellen.

Naarmate men langs de Enim opwaarts gaat, wordt het klimaat frischer en aangenaam. Te Padang-Doelang teekende de thermometer des ochtends 65 graden.

Den 7den Julij werd de reis naar de boven Ogan voortgezet, welke van de vallei van de Enim door eene heuvelreeks van 4 à 500 voeten hoogte gescheiden is. De weg is tusschen heiden eenzaam met bosch gezoomd. Het land tusschen die twee valleien, vooral benedenwaarts, is woest en niet door menschen bewoond; olifanten en ander wild gediend vindt men er in menigte. Eenige palen ver gezag zijnde, komt men aan de zuidoostelijke helling van de heuvelreeks en heeft dan plotseling een gezigt over de vallei van de boven Ogan.

Langs de rivier Ogan liggen de doessons verspreid omgeven door bebouwde sawa's.

De vallei is breeder dan van de Enim, en vooral aan de zuidzijde door vrij hoog gebergte begrensd, makende de voorbergen van het Barissan-gebergte.

Langs eenen breeden en gemakkelijken weg afdalende, bereikt men spoedig de vallei, benevens de doesson *Penandongan*.

Den 9den kwam de resident te Bato Radja Ogan aan.

De wegen en bruggen werden hier, even als in het distrikt Enim, zeer goed gevonden.

Het onthaal was mede feestelijk, en het ontbrak der niet aan goud en zilver. De bevolking was gossommigen zelfs rijk gekleed. Te Bato Radja, om anderen, was een 200tal maagden verzameld, die zeer gezamenlijk eene waarde van f 40,000 aan gouden zilveren sieraden droegen.

Daarentegen zijn de doessons in de boven Ogan klein en onaanzienlijk. Dit gedeelte van de afdeeling sedert een aantal jaren uitermate veel door de inval der Kessamners en Semendoers geleden. Geen doesson, zij werd twee tot driemaal door brand vernield. was in deze streek, dat in December 1847 tot zelfde doessons tusschen Bato Radja en Palembang werden geloopt en beroofd. Sedert de invoering van het roepesch gezag en het stationeren van een goed korpradjoerits te Bato Radja, zijn die invallen langzaam hand verminderd en hebben nu sedert een paar jaargeheel opgehouden.

De rust, die aldaar thans heerscht, heeft aan

Zij klopte en de deur ging open.

— Hier woont immers de vreemde *caballerito*, de luitenant Don Patricio? vroeg Rosita, op dezen door haren sluijer heen een doordringenden blik slaande.

— Wat wilt gij van hem? vroeg Don Patricio.

— Hem zien en hem spreken, antwoordde het jonge meisje en ging aan het einde der kamer zitten.

— Senorita, hernam hij, een weinig verwonderd over deze vrijheid, ik heb het genoeg niet u te kennen.

— Kent gij mij niet? zeide Rosita levendig, haren sluijer op hare schouders latende vallen; ik kent gij Rosita Corrizuelo niet, aan wie gij een godstuk gezonden hebt? Wilt gij weten wat ik er mede gedaan heb? Vooreerst heb ik er deze satijnen schoenen voor gekocht; ze zijn heel lief, niet waar? zie eens — en zij stak de punt van haar voetje vooruit. — Ach, Don Patricio, ik wist wel dat gij mij eindelijk zoudt opmerken; maar zeg mij eens, hoe lang hebt gij mij wel laten loopen zonder mij aan te spreken. Zie, gij kunt lezen, zeg mij eens welk nummer op dit lotterijbriefje staat? Voor nu geld heb ik het gekocht. 't Is dwaas dat ik het altijd bij mij draag? niet waar? ... O, welke mooie sigaren hebt gij daar, *caballero*! vuur, als 't u belieft.

Terwijl zij deze onzamenhangende volzinnen op snellen en levendigen toon sprak, liep zij de kamer rond,

en stak eene sigaar aan, terwijl de jonge officier haar verbaasd nakeek. Hij zocht naar woorden om haar zijn misnoegen te betuigen, maar onderwijl naderde zij de tafel en opende een album.

— Blijf daar af, zeide Don Patricio droogjes; ik weet waarlijk niet wat gij hier komt doen. Verlaat mij, senorita, ik moet brieven schrijven en dan een bezoek afleggen.

— Een bezoek — — — bij wie? vroeg het jonge meisje.

— Ik verzoek u nogmaals mij te verlaten, sprak hij.

— Aanstonds... en trekt gij dan uw uniform aan, Don Patricio? Ik zou uw zoo gaarne eens zien met uwe galons en pauletten. Waarom mag ik die platen in dat groote boek niet eens zien? En zij doorbladerde het album. Op de ongeduldige beweging van Don Patricio antwoordde zij: ik ga terstond heen, als ik die platen gezien heb. Vervolgens zeide zij op zachter toon: O, welke mooie platen! schepen, torens, ruiters met lansen, en alles zoo mooi gekleurd... O, eene dame! Wie is die dame, Don Patricio? Zij is uit uw land, want zij is blond en gij ook. Welk eene frische kleur, welk een zachte, vriendelijke blik! Ik ben eene brunette... dat is mijne schuld niet... ik heb de kleur van mijn land. Hoe heet die schoone dame? — Dat is mijne zuster, antwoordde Don Patricio op ernstigen toon, en zocht haar het album te ontnemen.

— Wacht even, hernam zij, laat ik eens zien... zij gelijkt op u, *caballero*, dat zijn uwe teken... uwe zuster is een schoon meisje. Geef dat portret.

— 't Is reeds te veel dat ik het u heb laten zien, zeide Don Patricio, het album digt doende. — Als uwe zuster wist dat ik haar beeld heb blootgesteld de bliken van een vreemd, onbekend meisje, zou het mij nooit vergeven. In ons land, senorita, door de jonge meisjes op de wandeling de oogen niet af op de jonge mannen; zij leven zeer ingetogen, en mijden zorgvuldig elken stap die... — Welk een vreemd land! zeide Rosita.

— Een land, senorita, waar de moeders over doochters waken, en waar de jonge meisjes zich niet voorzigtig van hare moeders verwijderen. Keer terug naar de uwe, maak geen misbruik van de vrijheid, die u laat, en hoor naar den raad van den vromen Gregorio.

Op deze woorden, met zekere plegtigheid uitgeproken, sloeg Rosita op den luitenant eenen verwonderden en bewogen blik. — Gij jaagt mij weg, zeide zij, verveel u! Och ja, een meisje uit de voorstad kan niet den toon en de manieren eener groote dame verstaan: leer mij spreken en mij gedragen, gelijk gij passend oordeelt.

— Ik jaag u niet weg, antwoordde de luitenant.

...bouw eene groote uitbreiding gegeven. Vroeger
...alleen de grond in den onmiddellijken omtrek van
...doesson bebouwd; doch nu durft men verder gaan.
...voornaamste opbrengst is rijst, die in aanzienlijke
...veelheid naar Palembang wordt afgebragt.
...zijdefabriekatie, die hier ook bestaat, kan, door
...mis van personeel, slechts op kleine schaal worden be-
...ven. Bovenlanders willen zich er niet toe leenen,
...wyl Palembangsche werklieden veel geld kosten. De
...planting van moerbezenboomen stond rijk en welig.
...De kleur der zijde was schoon.
...De doesson Bato Radja telt een 20tal zeer goede
...pannen, met pannen gedekte huizen. De bewoners
...welgesteld.
...Den 14den Julij des morgens werden alle hoofden
...verzameld, waar onder ook die van de Semendo en eeni-
...van de Kommering-Oeloe, die, op het vernemen van
...komst van den reident te Bato Radja, zich derwaarts
...vonden begeven. De resident hield eene toespraak, waar-
...zij aan het weldadige van het europeesch bestuur
...dachtig werden gemaakt, vermanende pangeran *Anom*
...van de Semendo tot eene strenge handhaving van de
...Soeran Sindang Merdika, en deelde vervolgens eenige
...malins (geschenken) aan de vergaderde hoofden uit.
...gaf hun, alsmede aan het gezamenlijk bestuur, des
...vonds een feestmaal.
...Den 17den Julij kwam de resident te Palembang terug.
...Volgens dezelve Palembangsche berichten waren de
...veelve landrenten over 1853 bijna overal aangezuiverd;
...de Moesie-Ilier was hierin niet achterlijk.
...De handel was in het afgeloopen halfjaar vrij leven-
...geweest.
...Het katoen beloofde eenen rijken oogst.
...De afvoer van rijst uit de binnenlanden was buiten-
...veel groot. De gewone carga rijst kostte niet meer
...f 2 de pikol.
...Ten gevolge der mislukking van den rijsttoogst in Ar-
...kan hadden er uitvoeren van Palembangsche rijst naar
...Singapore plaats.
...De opbrengst der inkomende en uitgaande regten over
...het eerste halfjaar 1853 bedroeg f 33,885:3½, hetgeen
...eener voordeelig verschil met het eerste halfjaar
...1852 opleverde, toen die opbrengst f 29,615:88½ beliep.
...Voor zoo ver de tijdingen uit de verschillende dis-
...trikten liepen, was alles rustig.
...In de Passumah Lebar waren in Mei jl. eenige volks-
...vergaderingen gehouden. Het volk verkeerde in het
...onverzekerd, dat de hoofden bij hunne zamenkomst met
...het bestuur, in September 1852, daaraan beloften had-
...gedaan, strijdig met de adat.
...Bij die vergadering werd besloten de oude adat te
...handhaven en geene invallen op gouvernements grond-
...gebied te doen.
...De hoofden waren in het begin van Julij allen bij de
...komst van den assistent-resident van Tebing-Tingie te
...tebat aangekomen, en hadden nog eenen gedeserteerden
...radjoerit, die deel aan rooftochten had genomen, uitge-
...verd.
...Ate Saktie, volgeling van Radjah Tiang Alam, had
...den Julij eenig volk in de Hasumah-Oeloe Lintang wil-
...men verzamelen, om eene doesson in de Kikiin af te loo-
...ven; doch was daarin door het hoofd, den pangeran
...Lawang-Agong, verhinderd.
...De poejang Tjedong van de Soengei Kroh had zich
...met 20 man in die marga vertoond om aanhang te zoe-
...ken, maar geen bijval gevonden.
...De cholera vertoende zich soms plotseling op verschil-
...ende plaatsen; doch verdween weder, na eenige slag-
...te hebben gemaakt.
...Van Telok-Betong, den 2den Augustus, wordt ge-
...meld dat de cholera, welke zich tot dus verre alleen
...had bepaald tot Telok-Betong en omstreken, in het be-
...gin der vorige maand ook in het district Sepoetie is
...aangebroken, en in marga Radja Bassa eenige verschijn-
...ningen zijn voorgekomen.
...De onmiddellijke hulp aan de lijders toegebragt, is
...het beste gevolg bekroond, zoodat men weinig sterf-
...vallen heeft te betreuren.
...Op het land Bazaar Baroe werd de kampong Mindie
...geheel op den middag van den 9den Augustus jl. in
...vloed gelegd. 63 bamboezen woningen, 19 buffel-
...wagens, 97 padieschuren, meest allen gevuld, gelijk
...alle huisraad werden eene prooi der vlammen.
...De hevige wind uit het Oosten schijnt het vuur zoo-
...navig aangewakkerd te hebben, dat niets tegen dezelve
...tegenstand was.
...Men veronderstelt, dat in de eene of andere dier
...woningen vuur is achter gelaten, dat door dien wind
...aangeblazen, en waarop geen acht is kunnen wor-
...den geslagen, alzo schier de gansche bevolking op dat
...van den dag zich op het veld bevond en slechts
...enige afgeleefden en kinderen in de kampong tegen-
...woordig waren, toen de brand begon, dien zij niet
...kunnen stuiten.
...Te laat! Te laat! Hoeveel teleurstellingen heeft
...Te laat! niet al te weeg gebragt. Koningen bonst
...van den Troon; Minnaars doet het met een langen

neus afdruppen; en.....
Op den 13den dezer werd uit de kamer van den heer
H. W. H., werkzaam bij een der voornaamste han-
delhuizen alhier, eene cassette ontvreemd, welke die
heer een paar uren vroeger toen hij die kamer verliet
nog op hare gewone plaats had zien staan. Gelukkig
bevonden zich in dezelve niets anders dan kleinigheden
en eenige brieven, maar den dag te voren was zij de
bergplaats geweest eener som van f 10.000.— uit welke
omstandigheid is af te leiden, dat de ontvreemder niet
onbekend is geweest met den aard der dagelijksche be-
zigheden van den heer H.... Doch wij gelooven ook
te mogen veronderstellen, dat die dief, toen hij de cas-
sette geopend heeft duchtig op zijn neus gekeken, zich
achter de ooren gekrauwde en zwaar zuchtende uitge-
roepen zal hebben: Te laat! Te laat!
Iets echter hopen wij dat niet te laat voor hem moge
komen: namelijk zijn loon!
— Ongeveer ten 10 ure in den avond van den 15den
dezer is op den weg dicht bij de kampong Gedong Pan-
djang, buiten de gewezen Utrechtsche poort alhier, het
lijk gevonden van een Inlander die herkend werd *Sara-*
an genaamd te zijn. Hij scheen eerst kortelings te vo-
ren overleden te zijn, had geene wonden of andere
kenteekenen van uiterlijk geweld, maar de toestand,
waarin het lijk gevonden is, kan doen veronderstellen
dat *Sara-an* op die eenzame plaats door een zwaren
aanval van Cholera Morbus aangetast en daaraan zeer
spoedig overleden is. Trouwens zulks zou niet te ver-
wonderen zijn. Die ziekte toch sleept in deze dagen
nog menig slagtoffer te Batavia weg.
— Van Soerabaya is de tijding ontvangen, dat op
den 3den Augustus te Kriom eene sterke Z. Z. W.
windvlaag, des middags ten 4 ure opzettende en verge-
zeld van regen en onweder voortdurende groote ver-
woestingen aldaar heeft aangerigt, zonder dat echter
mensenlevens te betreuren zijn geweest. De wonin-
gen bij de fabriek aldaar, een tal van Inlandsche hui-
zen in de kampong van dien naam en andere dicht bij
gelegen dessa's, de stijlen en omheiningen van de
postloots en vele vruchtboomen, waaronder vooral klappers,
werden door den wind terneergeworpen, terwijl
zelfs het loeijen zoo sterk was, dat in het huis der
fabriek niet gehoord werd, dat de bliksem tot twee-
malen toe in den grooten schoorsteen was geslagen,
waardoor ook het vuur in alle fournuizen uitgedoofd
werd.
— Volgens berichten van Soerabaya van 10 Augustus,
zijn het Engelsche schip *Napoléon* en het Bombaysche
schip *Fathool Atap* in Straat *Sepoetie* aan de klippen
geraakt en was men bezig om te trachten de goederen
te redden en de schepen in vlot water te brengen.
— In den nacht van den 9den op den 10den Augustus
tusschen 2 en 4 uren heeft ten huize van den heer
B....., wonende aan de binnenzijde der Noorder
defensielijn, schuins over de woning van den Schout op
Bazaar Baroe, eene inbraak plaats gevonden, ten gevolge
hebbende een diefstal van kleedingsstukken, geld en
een gouden Savonethorologie met ketting etc. Afsteaan
op de sporen van handen langs den muur en meubels,
moet die diefstal gepleegd zijn door meer dan een per-
soon. Volgens de opname in den morgen van den
10den door eenen politiebeampte, bevond men dat eerst
pogingen zijn aangewend om door een venster in de bin-
nengalerij het huis binnen te sluipen; doch men schijnt
middelerwijl van plan veranderd te zijn en door de deur
der achtergalerij, waarop men verzuimd had den boom
te plaatsen, het huis binnen te zijn gekomen.
De politie is van het voorgevallene verwittigd.
— In den nacht van den 13den op den 14den dezer,
zijnde van zaterdag op zondag, is het huis, bewoond
door den heer F.... staande naast dat van bovengenoemden
heer B..... mede het tooneel geweest van het plegen
der zoo schijnbare lucratieve industrie, waarvan men in
de laatste dagen zoo vele voorvallen gehoord heeft. De
brutaliteit in dit voorval in verregende, en de dader
is te werk gegaan, als ware hetgeen hij deed strafeloos
of oogluikend toegestaan. Hij heeft, wel te verstaan,
met een gollok of hakmes de bamboezen stijlen van de
bijgebouwen van beddehuis, geheel trachten door te
kappen, om zich daardoor een weg te banen; doch het
geschreeuw van eene vrouwelijke bediende, wie het
vertrek, waarin men wilde inbreken, tot woning diende,
noch het hevige blaffen van den hond, konde den vlijti-
gen werkman van zijn stuk afbrengen, tot eindelijk de
heer F.... zelf buiten kwam, waarop de dief, verschrikt
door het geraas, het op een loopen zette en de trouwe
hond hem achternaliep, doch door slagen afgeweerd, al
huilende terugkeerde.
— In de *Oostpost* van Soerabaya dd. 10 Augustus No.
33 is eene advertentie van de Maatschappij: *Tot Nut*
van 't Algemeen, departement *Soerabaya* te lezen,
waarin aan Hll. Leden wordt medegedeeld, dat het be-
stuur, in zijne vergadering van 19 Julij jl. besloten heeft,
om de gewone twee maandelijksche algemeene vergadering
alsnog uitstellen, tot na den ontvangst van antwoord

op de dezerzijds gedane vraag, aan de Bataviasche Afdee-
ling, naar de redenen die geleid hebben tot haar besluit,
om zich van de moedernaatschappij af te scheiden; en
welk antwoord het bestuur vermeent te moeten inwachten,
voor dat de nieuw ontworpen, en in handen eener bijzon-
dere commissie gestelde wetten in vergadering worden ge-
bragt, ten einde het oudste Javasche Departement deszelfs
handelingen kunne regelen naar de omstandigheden, die
haar het doeltreffendst zullen voorkomen.

NEDERLAND.

De gemeenteraad van Utrecht heeft eene belastingge-
legd op de honden en gelast dat voortaan die dieren
een halsband, den naam van den eigenaar aanduiden-
de, moeten dragen, voorzien van een medaille, be-
vattende het cijfer der kwitantie van den ontvanger
dier belasting.

— De gemeenteraad te 's Gravenhage heeft tot ge-
neesheer der badinrigting te Scheveningen benoemd de
heer P. M. Aless, med. chir. et art. obst. doctor te
Leiden.

— Men schrijft van 's Gravenhage op den 23sten
Junij, dat Z. E. den minister voor de zaken van de
R. K. Eeredienst, dien nacht met eene zending naar
Rome belast op reis zou gaan.

BELGIE.

Men schrijft van Kortrijk, 7 Junij.
Eene afgrijzelijke misdaad heeft in de gemeente Wijn-
kel-Saint-Elouj eene groote ontroering te weeg gebragt.
Ivon Seynheave en zijne zuster *Ida* ongeveer 50 ja-
ren oud, bewoonden te zamen met een knecht, eene
kleine, den heer *Herman de Buck* te Kortrijk toebe-
hoorende pachthoeve. Zondag 11. ging de knecht, vol-
gens zijne gewoonte, des morgens vroeg naar Monslede
om zijne ouders te bezoeken en *Ivon Seynheave* naar
de groote mis in zijn dorp. Toen hij terugkwam, vond
hij, zoo als hij zeide, zijne zuster vermoord, dat hij
aan zijne bureu mededeelde, die toegeschoten, het lijk
der ongelukkige *Ida*, deerlijk verminkt en met twee
groote gapende wonden in bloed badende vonden lig-
gen. Voetsporen wezen aan dat het slagtoffer in het
waschhuis was overvallen en de worsteling niet lang had
geduurd.

De magistraat van Kortrijk, bezaf zich, vergezeld van
de Gendarmerie ter plaatse en een nauwkeurig onder-
zoek begon. In de ooren der boerinnen hing nog hare
oorbellen en om haar hals een gouden ketting. Geen
spoor was er te vinden van inbraak of diefstal dat de
justitie leiden kon. *Ivon* onderging een verhoor, dat
tot laat in den avond duurde, waarna hij gevangen ge-
nomen en des nachts naar de gevangenis te Kortrijk
overgebragt werd.

Maandag 11. heeft de justitie zich weder derwaarts
begeven en ten gevolge van een plaats gehad hebbend
huisonderzoek in de boerderij, moeten er verscheidene
voorwerpen gevonden zijn, die *Ivon* grootendeels be-
zwaren.

Men verzekert dat die persoon, die niet in de beste
verstandhouding met zijne zuster leefde, sedert lang het
plan gevormd had om een huwelijk aan te gaan en de
boerderij daarom voor zich alleen wilde pachten. Zijne
zuster verzette zich echter tegen het verwezenlijken van
dat plan en daarom zou hij er niets beters op gevonden
hebben, dan het begaan van dien zustermoord. Aldus
wordt de zaak in het publiek verhaald.

Ivon Seynheave is 49 jaren oud, groot van gestalte
en gezet, doch vrij bekrompen van geestvermogens en
op het oogenblik, dat dit relaas geschreven werd, heeft
hij in een nieuw ondergaan verhoor de misdaad bekend.

— Antwerpen 13 Junij. Gisteren in den namiddag
ontwaarde een soldaat van het garnizoen alhier, zich
in de gracht buiten de Roode poort willende baden,
een grooten zwarten klomp in het water, waarop hij een
dicht bij zittenden hengelaar toeriep en hem die ont-
dekking mededeelde. Deze persoon ging te water en
weldra zag men het lijk van eene nog jeugdige vrouw
en vervolgens dat van een, met een touw driemaal om
haar lichaam gedraaid aan haar vastgehecht jongeling
bovenkomen. De beide lijken uit het water gehaald,
werden naar het gasthuis overgebragt.

Het onderzoek vervolgens te werk gesteld, heeft de
indentiteit dier beide ongelukkigen doen kennen. De
jongeling, 24 jaren oud, is genaamd *Lodewijk Fr. Ca-*
rolus, geboren en wonende te Antwerpen, van beroep
huurkoetsier, het meisje, even zoo oud, is *Sophia*
Cockx, geboren te Brussel en sedert eenige dagen in
het kwartier der valkenstraat woonachtig.

Armoede schijnt dien dubbelen zelfmoord te weeg ge-
bragt te hebben.

— Den 11 Junij had er te Kortrijk zelve een groot
ongeluk plaats. Verscheidene kinderen baadden zich,
zoo uit vermaak als ten gevolge van de zware hitte, dicht
bij de blaauwverwerij van den heer *Denij* in de Lijs.
toen de bakker *Savarijs*, vergezeld van een grooten hond
dicht langs den oever voorbijging. Een straatjongen,
die zeker wist dat dat dier goed rapporteren kon, riep het

IV.

Eenige dagen na deze ontmoeting deed Don Patricio
een uitstapje in de bekoorlijke omstreken der stad. Op
een der schoonste punten ging hij zitten om in zijn
album eene schets van dit fraaije natuursfereel te ma-
ken. Achter hem was een geduchte rotswand, waarvan
zels een gedeelte over zijn hoofd hing. Treveden over
de eerste omtrekken zijner teekening, werd hij eens-
klaps in zijne stille beschouwing gestoord door een re-
gen van zand en kleine steentjes. Een jong meisje
daalde van den top van den berg, en in weerwil harer
vlugge schreden dwarrelde dat stof, van de rots losge-
maakt, naar beneden. Dit jonge meisje, dat als uit de
wolken scheen te vallen, was Rosita.
— Don Patricio, riep zij uit, naar den jongen lui-
tenant snellende, » red mij! »
— Gij hier? » antwoordde Patrick. » Wat komt gij
in dese eenzaamheid doen? »
— Red mij, bid ik u! » herbeelde zij; » daar ginds
in dien hollen weg komen zij! het zijn roovers. »
Op dit gezegde stond Patricio op en haalde een ver-
rekijker uit zijnen zak, waardoor hij naar den aange-
duiden hollen weg keek. Terwijl Rosita daar al be-
vende naast hem stond, aanschouwde hij een niet on-
belangrijk tooneel. Een zestal roovers vertoonden zich
te paard op den weg; maar werden door een grooter

aantal gewapende ruiters aangevallen en weldra omsin-
geld. Er vielen verscheidene gewerschoten, en van
beide zijden stortten eenige mannen gewond of dood ter
aarde, tot dat eindelijk de overmagt zegevierde en de
twee laatst overgeblevene roovers gevangen genomen
werden. Don Patricio beschouwde dit gevecht met le-
vendige belangstelling; en eerst toen alles voorbij was,
dacht hij weder aan het jonge meisje en zeide haar:
» nu is de weg weder vrij, en kunt gij ongehinderd
uwe wandeling vervolgen. »
— Lieve hemel, alleen van hier gaan? » riep Rosita
uit. » Wie weet of er nog niet meer zal geschoten
worden! Neen, gij zult mij wel naar huis geleiden,
niet waar? Als gij eens wist hoe bang ik ben! »
— Maar als gij dan zoo bang zijt, waarom hebt gij u
dan alleen in de bergen gewaagd? »
— Hoor eens, » zeide Rosita ernstig, den officier na-
derende. » Ik was deze morgen mijne peettante gaan
bezoeken, die daár in dat huisje woont, dat gij voorbij
gegaan zijt. Toen ik weer naar de stad ging, ontmoet-
te ik eenige ruiters, die hulp gingen vragen omdat er
roovers in den omtrek dwaalden. »

(Wordt vervolgd).

toe: *apporte*, *apporte*, den hond de plaats aanwijzende alwaar de kinderen zwommen. De hond springt in het water, zwemt naar den verst van den oever verwijderde, een jongen van vijftien jaren, bereikt hem en bijt hem in het hoofd. De arme jongen schreeuwde het uit van pijn en de hond scheurt hem een gedeelte van het harige bekleedsel en een oor af. Hierop verliest dat kind alle bewustzijn, verdwijnt onder water, doch kwam spoedig weder boven. Toen pakt de hond hem op nieuw in den schouder, bijt hem in den arm en hals en scheurt de hoofdhuid nog verder af. Op dat verschrikkelijk tooneel, springt zekere *Claerhout*, door het gevoel van menscheijheid aangespoord, in het water ter hulpe van het kind, dat op het punt stond te verdrinken. Geen minuut daarna of *Claerhout* had den oever weder bereikt en het kind was gered. Oogenblikkelijk naar het gasthuis overgebracht, zoo heeft de heelmeeester *Dutort* het eerste verband gelegd en hoewel de wonden allerverschrikkelijkst zijn, wanhoopt die heer toch niet aan de genezing.

— Mechelen 17 Junij. Op den avond van den 15den kwam een vreemdeling in het *Hotel de la Grue* alhier aan. Daar hij den volgenden dag des achtermiddags ten 3 ure nog niet zichtbaar was, drong men in zijne kamer en vond hem dood op het bed liggen.

In zijn op de tafel geplaatsten hoed vond men een open brief, waaruit bleek, dat hij *Briots* heette, 33 jaren oud was en zich zelven den dood had berokkend. Hij had daartoe een dosis opium ingenomen, tot welk besluit hij gekomen was door hem sedert jaren vervolgende moeilijkheden.

Een tweede brief was aan den kommissaris van politie gericht en bevatte de volgende regelen:

„Mijn heer! ik vermeen, ten einde iedereen gerust te stellen, te moeten verklaren, dat ik de opium, die ik ingenomen heb, bij niemand in deze stad gekocht, maar die van Madrid medegebracht heb. Al uwe nasporingen zouden dus vruchteloos zijn. Ik beschouw den brief aan mijn broeder als veilig in uwe handen en verzoek hem dien, na mijn overlijden, door den post te doen geworden.”

De laatste brief was geadresseerd aan den heer *Briots*, ijsverkooper, Nieuwstraat No. 7 te Brussel.

FRANKRIJK.

Parijs, 20 Junij. Het is nu zeker, dat het ministerie van politie gesupprimeerd zal worden, eene zaak, die trouwens sedert lang was voorzien. Morgen of overmorgen wordt het besluit van ontbinding in den *Moniteur* verwacht. Wat de heer *de Maupas* nu in vergoeding van de verloren portefeuille terug bekomen zal, wordt niet gezegd.

Men gelooft, dat het togte van den keizer en de keizerin naar het zuiden, om de baden te gebruiken, wegens de verwickelingen in het buitenland, later zal plaats hebben dan aanvankelijk bepaald was.

— Men verzekert bij herhaling, dat het stoffelijk overschot van *Napoleon I* stellig den 5den Mei van het volgende jaar naar *Saint Denis* gebracht zal worden.

— De heer *Pescatore*, lid van den algemeen-raad van tuinbouw van *Seine et Oise*, en consul-generaal der Nederlanden, is door den keizer tot ridder van het legioen van eer benoemd.

— Morgen zal *Z. M.* zich naar het kamp van *Satory* begeven, en aan de officieren van hetzelfde een diner aanbieden, hetwelk waarschijnlijk zal gegeven worden op het kasteel van *Versailles*.

— De stormen van de voorgaande week hebben de wateren van de *Ure* en de *Orne* buitengewoon doen wassen. Alle weiden in den omtrent zijn hierdoor onder water gezet, zoodat er de hooioogst, die zeer overvloedig beloofde te zijn, als geheel verloren kan worden beschouwd.

— De dagbladen van *Barbados* deelen mede, dat de heeren *Hasot* en *Perrin*, twee bekende planters van *Martinique*, door den gouverneur van dat eiland, op verzoek van onzen keizer, belast, om onderzoek te doen naar de cultuur en het fabriceren van de suiker op *Barbados*, aldaar aangekomen zijn. Zij zullen zich vervolgens naar *Demerary* begeven, ten einde er de uitkomsten na te gaan van de nederzetting van blanke arbeiders, evenzeer als op *Trinidad*.

Indien hun rapport gunstig mogt luiden, dan zal, naar men zegt, ditzelfde stelsel in de Fransche koloniën ingevoerd worden.

Parijs, 22 Junij. De *Moniteur* behelst heden een keizerlijk besluit, waarbij het ministerie van algemeene politie wordt opgeheven, op grond dat deze instelling, die haar ontstaan aan buitengewone omstandigheden verschuldigd was, bij de tegenwoordige kalmte en veiligheid niet noodig meer is.

Bij een ander besluit wordt de heer *de Maupas* tot senator benoemd. Hij zal eerstdaags tot het bekleeden van eene diplomatieke betrekking geroepen worden.

De heer *Collet Meygret* (?), secretaris bij de prefectuur van politie, is met de directie van algemeene veiligheid belast en tevens met het toezigt op de drukpers.

Parijs, 11 Junij. De Belgische politie had aan de onze het signalement opgegeven van een gelukzoekster, die in nonnengewaad en voorzien van valsche getuigschiften van verscheidene aartsbisschoppen en bisschoppen, zich aan een noemloos tal afzetterijen had schuldig gemaakt, voornamelijk te *Bergen* in *Namen* en daarna de grenzen was overgegaan, waarschijnlijk om zich naar *Parijs* te begeven.

Het onderzoek, ten gevolge dier opgave in het werk gesteld, heeft het spoor der valsche non in de departementen van het Noorden en der *Hooge Marne* terug doen vinden, van waar zij belangrijke sommen, aan personen, bekend als een gedeelte hunner middelen aan goede werken te besteden, afgetrosgeld, had medegenomen.

Weldra wist men dat zij te *Parijs* en in de omstreken op dezelfde wijze te werk ging, onder het voorwendsel van geld op te zamelen, bestemd voor het oprigten van een huis, waarin jonge meisjes, wier ouders, met een groot huishouden belast, niet in staat waren, behoorlijk voor haar te zorgen, op te nemen en op te voeden. Ten gevolge der bijzondere waakzaamheid ten hare opzichte is die fortuinzoekster digt bij *Boulogne* gevangen genomen om het oogeblik, dat zij het huis van den heer *de R...* verliet, die haar een belangrijke gift ter hand had gesteld.

— Een buitengewone daadzaak, die reeds tweemaal

met eene tusschenruimte van tijd van tien jaren zich had voorgedaan, heeft nu weder op den 16den Junij te *Noyon* (*Oise*) plaats gehad.

De doodgravers, een kuil gravende, vonden het lijk van den heer *M...* nu 57 jaren geleden, ten gevolge van een verschrikkelijk voorval overleden en begraven, geheel gaaf en onvergaan. De heer *M...*, ongelukkig door een dollen hond gebeten, stierf op de verschrikkelijkste en akeligste wijze. Sedert 1814 heeft zijn lijk de ontbinding weerstaan en terwijl alles om hetzelfde heen is vergaan, tot zelfs de doodkist en het sterfgewaad, bevindt het zich nog in den ongeschonden toestand.

— Men leest in het dagblad van *Rouaan*:

Een onlangs in de gemeente *Somnery* plaats gehad hebbende zelfmoord ging van omstandigheden vergezeld, die wel eene bijzondere vermelding verdienen.

Het *Journal des Débats* deelt eenige belangrijke bijzonderheden uit *Konstantinopel* mede. Daaronder behoort in de eerste plaats, dat de aartshertog *Ferdinand Maximiliaan*, broeder des keizers van Oostenrijk en luitenant ter zee bij de Oostenrijksche marine, daar verwacht wordt. De firman, waarbij aan het stoomfregat van den prins de passage door de *Dardanellen* wordt toegestaan, is door het Oostenrijksche gezantschap gevraagd en door de Turksche kanselarij verleend. Tot welke conjecturen dit gerucht — want voor meer houden wij het niet — te *Konstantinopel* aanleiding geeft, kan men denken. Het bericht is van den 6den.

Voorts vindt men er een uitvoerig overzicht onder van de strijdkrachten der *Porte* te land en ter zee. De vloot is verdeeld in twee eskaders, van welke het eene op ongeveer een mijl afstands van den *Bosphorus* geankerd is, en bestaat uit twee linie-schepen van de eerste, vier van de tweede klasse en vier fregatten. Het overige gedeelte van de vloot, onder het onmiddelijk bevel van den admiraal, bevindt zich in den ingang van de *Zwarte Zee*. De eerste officier in rang na den admiraal is een Engelsche officier, de heer *A. Slade*, die o. a. verschillende werken over de *Levant* geschreven heeft. Hoewel de schepen fraai op het oog en van eene goede constructie zijn, en ook de bemanning talrijk en met den besten geest bezielde is, staat de Turksche marine echter verre beneden die van andere zeevarende natiën, vooral uithoofde van de slechte bediening van het geschut en het gebrek aan een goed kommando. Goede officieren in het bijzonder ontbreken.

Nopens de armée wordt gezegd, dat het bijna onmogelijk zal zijn om de geregelde troepen van *Rumelie* op meer dan 80.000 man van alle wapens te brengen, met 220 stukken geschut, waarbij nog moeten gevoegd worden 20 à 30.000 miliciens, die in aller haast naar de forten van *Silistrie*, *Roustchuck* en *Weddin* gezonden worden, welke, zovoel de omstandigheden en de geldmiddelen het veroorloven, in staat van verdediging gebracht worden. De ruitery kan de vergelijking met de Europeesche niet doorstaan, maar de artillerie bevindt zich in een zeer goeden staat en wordt goed bediend.

Alles zamen genomen zal de krijgsmagt, welke *Turkije* in *Europa* tegenover *Rusland* kan stellen, volgens het *Journal des Débats*, zelfs na de oproeping van de reserve der militie, niet veel meer dan 120 à 130.000 man bedragen.

De opgave schijnt veel nader bij de waarheid te komen, dan die der *Turken* zelve, welke van 3 à 400.000, ja van 600.000 man spreken.

Men houdt zich ook bezig met de oprigting eener *Aziatische armée*, welke men op 30 à 40.000 man hoopt te brengen; daar onder echter niet begrepen de *Kurden*, op welke men een beroep heeft gedaan, maar niet durft rekenen.

Het spreekt van zelfs dat deze toebereidselen de reeds zoo bezwaarde schatkist geweldig drukken en het *Journal des Débats* zegt dan ook, dat zijne berigtgevers te *Konstantinopel* eenparig betreffende dit punt klagten aanheffen; zij drukken allen de hoop uit dat *Europa* tusschen beiden zal komen en wel spoedig, omdat de tegenwoordige *status quo* zoo goed als eene ruïne voor de *Porte* is. Overigens waren te *Konstantinopel* uiteenloopende berigten uit de *Vorstendommen* en *Odessa* ontvangen, daar sommige van de voortzetting der *Russische oorlogstoeberheidselen* spreken, andere daarentegen verzekeren, dat de handel door de *Russische* autoriteiten aangemoedigd wordt, om zijne operatiën niet te staken.

Eindelijk blijkt uit bovengemeld artikel van het *Journal des Débats*, dat *Halil pacha*, schoonbroeder des sultans, niet, zoo als vroeger gezegd is, met eene verzoenende zending naar *St. Petersburg* vertrokken is, onmiddelijk nadat prins *Menchikoff* *Konstantinopel* verlaten had; de sultan zal echter, zoodra de czaar eenige vredelievende gevoelens laat blijken, een bijzonder gezantschap naar *Rusland* zenden, om daar de bevestiging over te brengen van alle privilegiën, immuniteiten enz., welke de *Grieksche Christenen* bezitten.

De *Brusselsche Indépendance* deelt eene bijzondere correspondentie mede van den 9den, over *Galatz* ontvangen, waaruit blijkt dat de hatti sherif, waarbij deze privilegiën en immuniteiten der *Grieken* bevestigd worden, den 7den plegtig aan de patriarchen is medegegdeeld. In dit stuk wordt al wat *Menchikoff* in zijne laatste nota heeft geëischt, ingewilligd, alleen ontbreekt er de vorm en de verbindende kracht van een tractaat aan, en juist dit is het wat *Menchikoff* wilde. Het verdient opmerking, dat de *Grieken* zelve met dien hatti sherif maar half en half te vreden zijn, omdat sommige bepalingen wat te veel regten aan de patriarchen toekennen.

De sultan, die in het algemeen niet sterk is, moet door de laatste gebeurtenissen zeer geschokt zijn. Er was een gezant van den schach van *Perzië* aangekomen, prins *Mirza-Mohammed*, zoo men zeide, overbrenger van gunstige verzekeringen van het hof van *Perzië*.

De toon der half officiele Fransche dagbladen, blijft op den duur vredelievend. De *Pays* betoogt zelfs, dat *Turkije* alleen het regt heeft om in de bezetting der *Vorstendommen* al of niet een *casus belli* te zien. Deze gunstige beschouwingen zijn evenwel niet in staat eenige veranderingen te brengen in de gedruken stand der *Parijsche* beurs. Een gerucht door de *Sémaphore* van *Marseille* verspreid, als zouden de vijandelijkheden in de *Zwarte Zee* begonnen zijn, wordt door de *Patrie* bepaald tegengesproken. Uit de per telegraaf ontvangen berigten schijnt te blijken, dat *Rusland* de verwerping van het ultimatum verwacht of reeds kent.

Uit *Smyrna* wordt medegegdeeld, dat de laatste Fransche

stoomboot 40000 geweren aan boord had, die voor *stantinopel* bestemd zijn. Te *Smyrna* heerscht men rust, minder is dit het geval in *Rumelie*, *An* en elders, waar onder de *Turken* eene oorlogszemting heerscht. Het bevestigt zich, dat *Sepacha* (kolonel *Selves*) van *Alexandrië* naar *Konstantinopel* is vertrokken, waar hij met eene belasting zending is belast. Voor zijn vertrek had hij eene bijeenkomst met den Engelschen consul generaal, onderscheidene officieren van zijnen staf vergezeld naar *Konstantinopel*.

— Een twintigjarige meisje, *Pouchon* genaamd, vertigde zich zelve met de bladeren van den wolfswort met salade vermengd. Deze plant, gewoonlijk veel in de tuinen gevonden wordende, daar ook afgelopen jaar, naar men verzekert, in het kweek van *Buchy*, door haar eene vergiftiging heeft gegrepen, bevat het geweldigst vergift. Te bejaren is het dat de kennis aan hare doodelijke uitwerking zich verspreid, en een vergift van dien aard onder het bereik van iedereen bevindt.

Overigens zij wie de lust mogt bekruipeu om voorbeeld van dat meisje te volgen, zouden er spoedig van genezen worden, indien zij getuigen van dood waren geweest. Zij is eerst na twee uren zulk een onverdraaglijk lijden bezweken, dat zij ouders smeekte haar te verdrinken om hare smarten te ver korten.

Eenige weinige bladeren dier plant zijn genoeg om zulk een dood te veroorzaken en haar gebruik tot zeer zwaarwigtige, meer of minder eigenwillekeurige voorvallen aanleiding geven, waarom het niet onzou zijn dat hare uitroeiing een onderwerp van bijzondere aandacht van het bestuur.

INGEZONDEN STUKKE

Nog een woord over de Maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen.

Vergeving, geduldige lezer, dat hier al weder komt lastig vallen met het gerezen geschil onder den der Maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen te tavia. Ik zal echter ditmaal niet te veel vergewen uwe welwillendheid en zoo kort mogelijk tracht zijn.

Tot dusverre had ik, zelfs niet in de verte het om mij in deze kwestie van den dag, als die zoo genoemd mag worden, mondeling of schriftelijk te gen, omdat de zaak, naar mijne gemoedelijke overgving, een allezins gewenschten loop heeft genomen. zie, daar komt mijn den *Java-Bode* van 6 Augustus een nieuw kampvechter in het worstelperk van het geheel en al in de war brengen en storen in mijn tijge tevredenheid. Die worstelaar noemt zich, eender Maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen.

Gij hebt, belezene lezer, waarschijnlijk wel eens hoord van het volgende vier-regelig gedicht van joligen *Fokke Simonss*:

- »De wieg der eeuwen, bij de kiem des tijds aan 't groep
- »Zag men in 't bonzend hart der wordende aarde gloeien.
- »Des Serafs pinkend oog staarde op die schilderij,
- »En 't grootsch Heelal riep uit: Ook zelfs de worm is vrij!

Ik weet niet hoe het U daarbij gegaan is; maar beken volgaarne, dat ik totaal verbijsterd was voor oogenblik, toen mij die regelen op vloeiende namen toon voor het eerst werden voorgedragen.

De lezing van straks gemeld opstel in den *Java-evenwel*, deed noodlottiger uitwerking, — maakte radeloos bovendien.

Ik werd daar met liefdelooze liefde voor éénheid verbroedering, zoo onbarmhartig rond gesleept alle uit- en inwendige verscheidenheden van de schepselen des Heelals in het algemeen en van dit dit tropen-klimaat in het bijzonder, dat ik de gansche kwestie geen draad meer wist vast te knopen en scheuring, woelingen, neven-inzigten, brandende onlighchamelijke producten van vreemden, heersche eigenbelang, levenskwestien, winst-begaj, hartstoe zelfverheffing, aaneensluiting, grondbeginselen, heid, afhankelijkheid enz. enz., als zoo vele woorden, in bonte mengeling voor mijn geest dwarrelde.

Ik wist wel door opvoeding en onderwijs, of om wijs en opvoeding — aan wie van beide het regte préséance toekomt, laat ik aan de wijze beslissing het *Indisch Schoollblad* over — ik wist wel, dat tusschen de schijnbaar meest heterogene zaken, van kan bestaan. Zoo herinner ik mij eenige jaren geleden, eene waarlijk wegslepene improvisatie te he bijgewoond van eenen onzer thans zeer gevierde ters, over de punten van overeenkomst, tussche kermis van *Leiden* en de togten naar het *Heilige*.

Maar hier begaf mij het kleinste kluitje grond onder de voeten en ik zweefde tusschen Hemel en Aarde op dezelfde ijzige manier, hoewel met minder gevaar voor mij zelve, als zeker dagblad ons onschetste.

Gelukkig was dat treurig effect niet blijvend; de heldere ochtendzon, die den volgenden dag de velen opklaarde, vaagde tegelijkertijd voor mijne alle verwarring en schijngestalten weder weg.

Medeleden onzer Europeesch-Indische zamenlevingsmisschien heeft het geschrijf, waarvan hier sprake bij U dezelfde gewaarwordingen te weeg gebracht; der dat het klare morgenlicht dadelijk even geve uitwerking had; laat U — en zie daar het doel om ik de pen opnam — laat U niet door ziele klinkklank verrassen, of door sophismen of paradox omver redeneren, of wegens maatschappelijke in uwe vrije denkwijze belemmeren!

Het geldt hier geene zaak van enkele individuen. Het is het algemeen welzijn dat wordt beoogd. wij de handen ineen, waar pligtbesef ons om mede te werken tot een hoogst loffelijk doel, der aan — of opzien van of tegen personen.

De Maatschappij: Tot Nut van 't Algemeen te de deftige jonkvrrouw, dan dat men haren eerwaard naam zoude misbruiken als dekmantel, om privaat tipathien te verbergen.

BIJVOEGSEL
 behoorende bij den
JAVA-BODE,
 van Woensdag 17 Augustus 1853, No. 65.

het geschilpunt zelve nog een enkel woord ten
 ben lid van de Maatschappij: Tot Nut van 't
 men in Indië en zulks, zoo als ik boven reeds te
 gaf, uit overtuiging, om dat mijns inziens, al-
 eene zusterlijke vereeniging, geenszins eene stief-
 derlijke leiding van de Maatschappij in Nederland,
 eenig vruchtbaar resultaat kan opleveren.
 instelling van *Nieuwenhuisen* is zoo geheel eene
 landsche, dat die bij geene mogelijkheid in deze
 ten kan worden overgebracht, zonder haar eigenaar-
 karakter te schaden.
 waarom juich ik de zelfstandigverklaring der Maat-
 schappij tot Nut van 't algemeen in Indië, in beginsel
 alhoewel de wijze waarop zulks is geschied, niet
 onregte bij enkele leden afkeuring heeft gevonden.
 dat is nu eenmaal gebeurd en kan moeilijkelijk wor-
 verholpen, vermits de afkeurende leden uit de ver-
 ging zijn getreden en hunne oppositie van buiten
 en aangevangen,
 het zij mij geoorloofd den Heer *Kewchenius C. S.*
 bescheidenheid de vraag voor te leggen: of de goede
 niet aanmerkelijk zou zijn bevorderd geworden,
 meer zij Leden waren gebleven en in den boezem
 vereeniging zelve, tegen het genomen besluit waren
 gekomen?

N. — S.

Advertentiën.

voorspoedig doch ontijdig bevallen van eenen ZONN,
 kort na de geboorte is overleden, *C. E. Mulder,*
 genoote van
J. F. A. VERSTEEGH.
 ZORNIK 3 Augustus 1853.

voorspoedig bevallen van eenen ZONN *E. A. van*
 geb. *Hanson.*
BOEDJANAGARA 7 Augustus 1853. (638)

Crediteuren en debiteuren in den boedel van wijlen
 op den 16 dezer overledenen chinees *Io Kepeng,*
 wagenverhuurder, wonende in de Buiten-Nieuw-
 straat alhier worden bij deze uitgenoodigd, om
 den tijd van drie maanden, aangifte of betaling
 pretentien of schulden te doen, aan de onder-
 tekende executeuren in dien boedel, terwijl degenen
 wie de overledene zich als borg heeft geinterpo-
 worden verzocht zich gerekend van heden van
 anderen borg te voorzien.

De Executeuren
IO KONGENG, en
LIM SIEN-IN.

BATAVIA, 17 Augustus 1853.
 op Donderdag den 18 Augustus, wegens vertrek voor
 woning van den Heer *A. Leostens* van Huismeu-
 Spiegel, Schilderijen, Lampen, 1 Wagen, 1 Ben-
 Wagen en Bendiepaarden, eene zeer goed Piano,
 Provisiën en Dranken, diverse restant Koopmans-
 enen enz., enz. (646)

de Vendutie van Donderdag 18 Augustus, zal me-
 worden verkocht:
EENE COMPLETE BILLARDTAFEL,
 benevens
EENE COMPLETE DAGUERREOTYPE TOESTEL.

de Vendutie van den 22 dezer, zal verkocht wor-
 het huis, staande op Goenong-Saharie toebehorende
 den boedel van wijlen *H. J. Jonker,* thans be-
 wordende door den Heer *C. Specht.* (686)

VENDUTIE VAN EEN SCHIP.
 Op eenen nader te bepalen dag, in het laatst
 van deze maand, zal door de ondergeteekenden
 op publieke vendutie verkocht worden het A
 Engelsch gekoperd schip *Glendaragh* groot
 515 oude of 647 nieuwe gemeten tonnen, met
 alle geheelen inventaris zooals hetzelfde thans is lig-
 ter reede van Batavia.
JOHN PRYCE & Co.
 BATAVIA, 11 Augustus 1853.

ondergeteekende, gepensioneerd adjunct-paarden-
 heeft zich hier ter plaatse gevestigd en woont op
 achter het Kampement van het eskadron O. I.
 Hij heeft ruime, luchtige paardenstallen ter
 van zieke paarden en tevens eene hoefsmes-
 waarin de paarden op Engelsche, Fransche en Duit-
 manier beslagen worden en wel het rijpaard tegen
 de Bendie- en wagenpaarden tegen f 1,50 koper.
COPS.

Excellency the Governor-General having granted
 Mr. *Allan MacPherson,* a patent, for the space of
 years, (see the *Java Newspaper* No. 42 May 25) for
 having introduced a method for making beautiful
 Sugar of a fine grain (from Molasses) by the sim-
 of his centrifugal Sugar-cleaning machine.
 having furnished Mess. *E. Chaulin, Puche & Co.*
 a model, and having entered into an arrangement
 them, those gentlemen are empowered to make the
 and they having received a large supply of the
 wire by the last mail will enable them to begin
 with.
 orders will be received, and the Mills shipped off, on
 shortest notice, for a reasonable remuneration by
 undersigned.
JOHN BROWN.

Aan belanghebbenden wordt bekend gemaakt, dat het
 hoofdgebouw van het gezondheids-établissement te Ga-
 dok, nabij Buitenzorg, thans geheel voltooid is en er
 dus reeds gelegenheid bestaat, om een aantal lijdens
 reconvallescenten op te nemen. Voor nadere informa-
 tien wende men zich aat den Directeur van het établis-
 sement *Dr. J. Gordenier.* (633)

Een Fortuin voor den Suikerplanter.

Aan den Heer *Allan MacPherson* is door Zijne Excel-
 lentie den Gouverneur-Generaal afgestaan een octrooi,
 voor den tijd van 10 (tien) jaren, (zie *Javasche Courant*
 No. 42 Mei 25 j.l.) voor invoering van het middel om
 schoone witte suiker te bereiden uit de Melassie door
 het gebruik van zijn middelpuntschuwend Suiker-
 zuiverings-toestel (centrifugal Sugar-cleaning machine).
 De Heeren *E. Chaulin, Puche & Co.* met hem eene
 overeenkomst gesloten hebbende en in het bezit der
 modellen dier toestel zijnde, zijn gemagtigd tot de ver-
 vaardiging van dezelve.
 Genoemde Heeren, met den laatsten Overlandmail de
 benoedigde stoffen ontvangen hebbende, kunnen met de
 vervaardiging een aanvang maken.
 Orders op bovengemelden toestel worden aangenomen
 en de afscheping daarvan in den kortst mogelijken tijd
 bewerkstelligd tegen eene billijke commissie door den
 ondergeteekende.
JOHN BROWN.
 (644) Groote Rivier, hoek Passar Pisang.

VERLOREN.

Donderdag den 4 Augustus is tusschen de post Toegoe
 en Buitenzorg een **Brief Verloren** bevattende eene
 som van
f 2100,— Receptissen.
 De brief was in linnen genaaid, waarop weder eene
 brief gehecht was, met rood lak gecachetteerd, adres *H.*
Holle en verder geadresseerd aan *John Pryce & Co.,*
 te Batavia.
 De eerlijke vinder of wel hij, die eenige aanwijzing
 kan doen, zal daarvoor eene ruime belooning ontvan-
 gen.
G. WARNAR.
 (652) BATAVIA, 13 Augustus 1853.

FINALE UITVERKOOP

tot zeer veel verminderde Prijzen der onderstaande Artikelen à comptant.

Byouteriën.	Muzikdoozen.	Zijden Doeken.
Goudwerken.	Manila Sigarenkokers.	Cols.
Brillanten.	Lederen Portefeuelles.	Heeren en Dames Schoenen.
Ridderorders.	Ombredoozen.	Gemaakte Kleederen.
Eereteekens.	Speelkaarten.	Lakens.
Pennen met diamanten punten.	Wagentuigen.	Broekenstoffen.
Spiegels.	Bendietuigen.	Vestenstoffen.
Schilderijen.	Hollandsche Leizels.	Onderpantaloons.
Hanglampen.	Samarangsche Leizels.	Borstrokken.
Stolpen.	Hagel.	Sokken.
Pleestwerken.	Percussions.	Handschoenen.
Theeserviezen.	Tafelkleeden.	Bretels.
Glaswaren.	Hoeden.	Linnen Zakdoeken.
Parfumeriën.	Petten.	Huisjaponnen.
Overlandmail Koffers.	Overhemden.	Kabaaijen.
Heeren en Dames Necessaires.	Boorden.	Nachtpantaloons, etc., etc., etc.
- en verder eene menigte fijne Wijnen, Dranken en Provisiën, alsmede Engelsche Geleijen, Pukels en Mostaart
 van de beste kwaliteit, bij
(596)

BRANDON & MEIJER.

JAVA-HOTEL

op RIJSWIJK bij BATAVIA,
 is thans door den ondergeteekende geopend, bevelende
 bij zich in de gunst van HH. reizigers en van het ge-
 eerde publiek aan.
K. W. E. BERGNER.
 (600) laatst gezagvoerder van het stooms. *Ambon.*

THE JAVA-HOTEL

at RIJSWIJK near BATAVIA,
 is now opened by the undersigned recommending him-
 self to the public and travellers.
K. W. E. BERGNER.
 (601) last commander of the steamer *Ambon.*

Wij verzoeken nogmaals, onze achterstallige
 debiteuren hun debet ten spoedigste aan te zu-
 veren, indien zij zich voor geregelijke vervolgingen
 wenschen te vrijwaren.
(597) BRANDON & MEIJER.

Wissels op Nederland

bij
 (672) **DE WEERDT, RUYL & Co.**

Wissels op Nederland

bij
 (648) **HAAGER & SCHURMAN.**

Wissels op Nederland.

à 6 Maanden na dato, bij
 (640) **B. SANIER, SUERMONTD & Co.**

VIN ROUGE en bariques de la marque
Baour & Cie.

arrivé par le navire *Néerlande-Koningin,* chez
 (659) **L. PLATON.**

TE KOOP

 Op billijke voorwaar-
 den, eene fraaie en uit-
 gebrede
LEESBIBLIOTHEEK,
 bestaande uit eene verza-
 meling van
 1248 Nederduitsche,
 benevens
 975 Fransche werken,
 allen van de meest met
 roem bekende schrijvers.
 Adres met franco brieven aan den Heer *Munder,* op
 Rijswijk. (662)

TE KOOP
 eene extra mooie Hollandsche Toerbendie, zoo goed
 als nieuw bij
 (664) **B. J. LEON.**

TE HUUR
 Een Huis in de Beereendrechtlaan, adres
 (641) **G. G. ROBINSON.**

TE HUUR
 à f 90,— rec. 's maands een huis op Kraam; adres
 (655) **MIERO MEIJER.**

TE HUUR
 à f 40 's maands een Huis in Gang Patjenongan te
 bevragen bij
 (669) **N. COUDRAY op Molenriet.**

TE HUUR
 op eene der beste en meest bevolkte standen in de
 bovenstad, een huis uitnemend geschikt voor eene toko
 of eenig ander bedrijf, dadelijk te aanvaarden. Te be-
 vragen bij de boekhandelaars van *Haren Noman &*
Koff te Batavia. (633)

SUCRE RAFFINÉ
 en pain de 10 lb à f 3,— chez
 (656) **A. CORMANE Rotterdam Hotel.**

Ontvangen bij B. J. Leon:
 eene partij Heeren Jassen van verschillende kleuren
 naar den laatsten smaak tegen civiele prijzen. (637)

SINGAPORE PLANKEN.
 De ondergeteekende heeft in Commissie ontvangen om
 a contant te verkoopen Singapore Planken.
 (643) **JOHN BROWN.**

Mme *Jne Coquelin* a l'honneur de prévenir les
 Dames qu'elle vient de recevoir les articles sui-
 vants: Coiffures et Fleurs fines, Jaconets imprimés, Ba-
 régés, Moirés et Taffetas glacés, Châles filet Noir et
 Blanc, Velours de Couleurs pour Robes et Mantelets,
 Chapeaux Paille et Crin, Blondes et Dentelles, Gants
 glacés, trois Pianos Droits, commandés pour la Colonie,
 Métronômes à Sonnerie, Partitions d'Operas, à Noord-
 wijk. (642)

**Fromage de Gruyere, Absinthe Suis-
 se, Cigares de Malang et de Toeban.**
 (650) **A. PONS.**

COMMISSIEHUIS MEESTER CORNELIS.
 Fransch Bier. (639)

Bij **BONNIOL, Mr. Kleedermaker te Batavia.**
 Rokken en Jassen van zwart laken 1 kwaliteit f 80,—
 Militaire en Schuttersjassen van blaauw laken. • 80,—
 Broeken van zwart satijn de laine. 1 kwaliteit. • 25,—
 Tricot-broeken (Bonjean) zwart. • 25,—
 Tricot-boeken (gekleurd) van f 18.— a • 23,—
 Gekleurde zijden en zwart satijnen vesten f 10.— a • 15,—
 Wanneer men zelf de stoffen verlangt te leveren. is
 de prijs van het maakloon voor rok of jas f 25,—
 Van een broek. • 6,—
 Van een Vest. • 6,—
 Hij vervaardigt eene geheele kleeding binnen den tijd
 van 48 uren. (580)

H. M. VAN DORP,
Boekhandelaar te Batavia, heeft ontvangen de onderstaande zeer belangrijke Boekwerken en Tijdschriften:

ALBUM DER NATUUR,
ter verspreiding van natuurkennis onder beschaafde lezers; onder redactie der beroemdste vaderlandsche geleerden.

12 afleveringen per jaar..... f 5,—
12 " " " voor Java per post. . 7,—
12 " " " per Mail..... . 9,—

CHRISTELIJK ALBUM,
Woorden van Stichting in onze huiskamers 1853.
Per Jaar..... f 5,—

AGLAYA,
Tijdschrift voor Dames handwerken en modes 1853.

Prijs per mail..... f 9,—
scheepsgelegenheid... . 5,—
STERNE, Tristram Shandy. 2 deelen..... f 5,—
SCOTT, Ivanhoe. 2 deelen..... . 5,—
GOLDSMITH, De Predikant van Wakefield. . 2,—

Deze drie laatste werken zijn de eerste nummers van de *Bibliothek van Buitenlandsche Klassieken* waarin de meest beroemde auteurs worden opgenomen.

Verder zijn nog door hem ontvangen eene aanzienlijke collectie van de nieuwste Heilandsche en Fransche Romans, waarvan de prijzen voor Java weinig met de oorspronkelijke verschillen. (668)

H. J. VAN LENNEP'S TIJDKAART
der Geschiedenis van het Vaderland geïllustreerd door *Rochussen.*
Blad I. Prijs f 5,—.

Deze geïllustreerde Tijdkaart, die in twee bladen compleet zal zijn is te bekomen bij
(667) **H. M. VAN DORP.**

ZIJN ER ZOO?
Schetsen uit de Portefeuille van *Alexander V. H.*

Dit geestige *Plaatswerk*, wat gebonden in rood lederen band is thans verkrijgbaar bij
(651) **VAN HAREN NOMAN & KOLFF.**

H. M. VAN DORP te Batavia
heeft ontvangen:

LAMARTINE, OEUVRES.
Belle édition in 8°. à Paris 1850. 14 volumes reliés f 60,—

HISTOIRE DE L'ARMÉE
ET

DE TOUS LES RÉGIMENTS,
depuis les premiers temps de la Monarchie Française jusqu'à nos jours.
Avec Plans, Cartes, Tableaux et Planches coloriées.
4 vol. reliés. Paris 1849. f 50,— (654)

ONZE TIJD.

Deel IX en X van dit belangrijke en goedkope werk wordt binnen eenige dagen aan intekenaars afgeleverd. Op nieuw Complete Exemplaren ontvangen.
Prijs per jaargang, twee compresse deelen f 8.—
Deel XI is onder weg.
(670) **LANGE & Co.**

REINHARDT'S CHRISTELIJKE ZEDEKUNDE,
Negen deelen f 14.—
(671) **LANGE & Co.**

JAVA GOVERNMENT GAZETTE,
Van 29 Februarij 1812 tot 12 Augustus 1816, No 1—384.
Dit zeldzaam voorkomende werk zal in den loop dezer maand op vendutie dan wel uit de hand verkocht werden, en is te bezichtigen bij
(661) **E. FUHRI.**

STOOMBOOT BANDA.

Het vertrek dezer boot naar Samarang en Soerabaya is bepaald den dag na aankomst der verwacht wordende landmail of bij niet tijdig arrivement op Zondag den 21 dezer des morgens ten 8 ure.
Voor passage en nadere inlichtingen gelieve men zich te wenden tot
de Agenten,
(665) **B. KOPERSMIT & Co.**

Scheepsberigten.

Straat Sunda doorgezeld.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van.	Datum.	Naar.
Aug. 12	Nederl.	Susanna Christina	H. Steenveld	Amsterdam	24 April	Batavia
" 13	Engel.	Secret	Irwin	North Thiel	" "	Hongkong
" 14	"	Sir Geo Pollock	Withers	Singapore	" "	London
" 14	"	Jenny Lind	T. Lloyd	Samarang	4 Aug.	Sydney
" 14	"	Origi	Welsh	Singapore	20 dagen	Port-Philip

Aangekomen Schepen te Batavia.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Van.	Datum.	Agenten.
Aug. 13	Nederl.	Oei Sinjo	Olympe	Pekalongan	12 Aug.	"
" 14	"	Amanatul Barie	Adjubidie	Kandanghauw	13 "	D. N. Buya en Co.
" 15	Nederl.	Jadul Wadoot	Knaap	Amsterdam	13 Mei	B. Kopersmit en Co.
" 15	"	Maas Denoh	"	"	"	"
" 15	Nederl.	Z. M. schooner Sperwer	"	"	"	"
" 15	Fransch	Julius Cesar	"	Samarang	"	B. Sanier, Suermont en Co.
" 15	Nederl.	Anna Maria Wilhelmina	Fischer	Amsterdam	"	B. Kopersmit en Co.
" 15	"	Caaton	"	Kaap de G. Hoop	"	Tiedeman en van der Burg
" 15	Engel.	St. Vincent	Young	Macasser	2 Aug.	Hunter, Houghton & Co.
" 16	Nederl.	Willem III	"	Samarang	"	B. Kopersmit en Co.
" 16	"	Albrecht Beijling	"	China	"	"
" 16	Nederl.	Fathool Moesbarak	"	"	"	"
" 16	"	Nagalant	"	"	"	John Pryce en Co.

Vertrokken Schepen van Batavia.

Datum.	Vlag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Naar.
Aug. 13	Fransch	Julius Cesar	Gachet	Samarang
" 13	Nederl.	Herman An Ruyten	Foyat	Soerabaya
" 13	Nederl.	Feld Alim	Sech Bsgawie	"
" 13	Nederl.	Valparaiso	G. W. Kemkamp	Nederland
" 15	Engel.	Blundell	Lumley	Samarang
" 15	Nederl.	Z. M. stooms. Merapi	kapt. luit. ts. Kramp	Koerstell. van de Noord-O
" 16	Nederl.	Jadul Wadont	"	"
" 17	Nederl.	Soek	Kortland	Rotterdam

In lading liggende Schepen te Batavia.

Vlag.	Namen der Schepen.	Gesagvoerder.	Bestemming.	Agenten.
Nederl.	Jan van Hoorn	Bouten	"	B. Kopersmit en Co.
"	Zebwart	Knaap	"	"
"	Anna Maria Wilhelmina	Fischer	"	"
"	Caaton	Tweehuijs	"	Tiedeman en van der Burg
"	Ailida Wilhelmina	Doornbus	Soerabaya	Paine, Stricker en Co.
"	Nedlands Koningia	E. Vonck	"	van Ommeren, Rueb en Co.
"	St. Helena	T. Keus	"	B. Sanier, Suermont en Co.
"	Christophorus Columbus	Groenewaud	"	E. Moorman en Co.
"	Ambelaa	H. Poort	"	Reynst, en Visja
Nederl.	Pasekan	Tan Pekiok	Pekalongan	"
"	Indramayoe	Gouw Tjanseng	"	"
"	Oei Sinjo	Olijnje	"	"
"	Amanatul Barie	Adjubidie	"	D. N. Buya en Co.
"	Maas Denoh	"	"	"
"	Soetan Iskander	R. Loutman	"	Haager en Schuurman
"	Generaal Michels	H. Prosser	"	"
"	Ellen	Lebert	Samarang	John Pryce en Co.
"	Djoedool Karim	Sech Machmoet	Soerabaya en Pontianak	D. N. Buya en Co.
"	Tadjil Medoek	Said Hobes	Soerabaya	Coulster
"	Maymoon	Said Kassim	"	"
"	Thay Ghat	Said Alhabdie	Soerabaya	"
"	Machmodie	Sech Sooway	Samarang	"
"	Jadul Karim	Said Atas	Soerabaya	"
"	Phogean Zephyr	Ong Kim Long	"	"
Engel.	Parland	Smith	Samarang	Adam en Co.
"	Eliza Thornton	Maxwell	London	Martin. Dyce en Co.
"	London	Tillman	Singapore	MacLaine, Watson en Co.
"	Duke of Wellington	Smith	"	Pittcairs, Syme en Co.
"	Glendaragh	And. White	Samarang	"
"	Champion	Welig	Australie	Hunter, Houghton en Co.
"	Martin Luther	Ross	Sydney	"
"	Martina Sants	Harris	"	"
"	St. Vincent	Young	"	"
Doensch	Sybill	A. Chäfer	"	Bahre en Kinder
Bromer	Emigrant	Andressen	Nederland	"
"	Louisa Frederika	Nienaken	China	"
Hambérgsch	Maria Christina	Vas	"	E. Moorman en Co.
"	Java	Christiansen	Nederland	Metsendorff, Wilman en Co.
Amerikaansch	Winged Racer	Homan	Amerika	Paine, Stricker en Co.

De Nederlandsche Particuliere Schepen zijn aangeduid met een *

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Am. schip *Winged Racer*: de heeren *A. Cataldo*. — *J. H. Gevers.*
Met het Ned. schip *Princes Marianna*: de heeren *W. H. J. J. ten Cate*. — *Dernesif en 2 zonen*. — jonge jufv. *Geertse*. — *Jansen.*
Met *Z. M. schoonschip Sjipsoek*: *Z. M. troepen.*
Met het N. I. schip *Jadul Wadoot*: *avv. de wif. Lorette en 4 dochters.*
Met het N. I. schip *Maas Denoh*: de heer *Wijler* en kind.
Met het Fr. schip *Julius Cesar*: de heer *A. de Kernobot.*

Handelsberigten.

Te Batavia zijn dezer dagen verhoekt 79^{1/2} sealen stofgoud, van Bernao, die eens som van f 2,955.29 gemiddeld f 37.43^{1/2} per realen, hebben opgebracht.

Aanvoer.

Van Nederland per ned. schip *Anna Maria Wilhelmina* kapt. Fischer agt. Kopersmit en Co.
3 kn. boekwerken. *Z. E. d. Gouvern. Generaal.*
209 koll. gouv. goedesen. 22 kn. bladkoper. 6 va. spijkers. 427 kn. katoenen. 3 do. glaswerk. *N. H. M.*
100 mn. bier. 39 kn. manufact. 10. hu. do. 50 ka. wijn. *Moormann en Co.*
70 kn. 16 hn. manufact. 1 kt. boeken. 30 pakk. zakk. *de Weerd, Ruyt en Co.*
6 kn. ijerw. 100 wiel binden. 4 coll. ijerw. 15 provis. *B. Sanier, Suermont en Co.*
16 kisten 1 kistj. manufact. *Metsendorff Wilman en Co.*
6 kn. kramerijen. 2958 st. marmer steenen. *Bahre en Kinder.*
40 hn. manufact. *Busing Schroder en Co.*
4 kn. boeken. *Lange en Co.*
25 mn. zeltwater. *Kraghager Dijkster en Co.*
41 coll. provis. *Pandel en Stiehaus.*
2 kn. kramerijen. *Tiedeman en v. d. Burg.*
10 kn. wijn. 140 do. bier. 6 do. manufact. 85 vn. bier. 150 keld. lijnolie. 5 kn. provis. 10 va. loodwit. 3 kistj. bitter. *Order.*
Van Macasser per eng. schip *St. Vincent* kapt. Young. agt. Hunter. Houghton en Co.
317^{1/100} pic. sapanhout. 11^{1/100} do. kameel. *de Agenten.*
Van Samarang per fr. schip *Julius Cesar* kapt. Lesorgiant agt. B. Sanier Suermont en Co.
3870^{1/100} pic. koffij. 3990 g. indigo. 2000 kochaiden. 142^{1/100} pic rotting ied. *voor Havre.*
Van Cheribon per ned. ind. brik *Indonafje* gez. Gouw Tjanseng. 163^{1/100} pik. gambier. 100^{1/100} do. do. *de Gesagvoerder.*
4150 pic. rijst. *de Weerd Ruyt en Co.*
Van Amsterdam per ned. schip *Maas Denoh* kapt. Knaap. agt. B. Kopersmit en Co.
100 hn. zakk. 71 coll. gouv. goedesen. *P. H. M.*
8 kn. manufact. *de Agenten.*
89 coll. ijer. *H. v. Leussen.*
100 va. bier. 41 kn. aijn. 1 do. wach doek. 10 vn. bier. *v. M. Biscoe.*

3 kn. manufact. 30 vn. 50 kn. bier. 150 va. loodwit. 5 kn. *Paine Stricker en Co.*
50 pak heoi. 13 va. bier. *v. d. Hucht.*
16 vn. bier. 3 kn. meubelen. 102 coll. div. goedesen. 19 kn. dorijen. *John Pryce en Co.*
200 va. bier. *B. Sanier, Suermont en Co.*
1 kt. divers. 85 vn. bier. 51 kn. kureen. *Branden en Meijer*
1 kt. laken. 1 do. hoeden. 1 do. divers. *Tiedeman en v. d. Burg.*
15 kn. papier. 1 do. kramerijen. *de Weerd Ruyt en Co.*
19 coll. manufact. 6 do. modewaren. 1 do. kramerijen. 7 kn. ologne. 15 hn. garen. *Pandel en Stiehaus.*
10 coll. manufact. *Metsendorff Wilman en Co.*
7 coll. kramerijen. 12 fust. aijn. 17 coll. manufact. 1 kt. bierwerk. *Bahre en Kinder.*
1 kt. kramerijen. *v. Ommeren Rueb en Co.*
4 coll. medicijn. 2 kn. boeken. *Lange en Co.*
2 kn. boeken. *v. Dorp.*
38 coll. manufact. *E. Moormann en Co.*
200 va. bier. 2 kn. aijn. 1565 ps. machinerien. 10 vn. provis. *Order.*
245 coll. provis. 50 kn. wijn. 58 do. divers. 2 do. zijtugen. aardewerk. 61 do. glaswerk. 270 vn. 100 mn. 50 kn. bier. va. bier. *lad. voor Samarang.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Soerabaya per ned. schip *Bulger-Steijn* kapt. Mass.
350 pic. tin. *N. H. M.*
Naar Nederland via Bantam per ned. schip *Hendrik* kapt. Hoeven.
300 pic. tin. 50 do. rotting. 25000 ps. goenie zakk. 10 hn. garen. *N. H. M.*
Naar Havre per fr. schip *Gretrij* kapt. Buisson.
16 pic. gom elastiek. 100 do. rotting. 57 hn. goenie zakk. *Suermont en Co.*
Naar Bordeaux via Samarang per fr. schip *Julius Cesar* kapt. 460 pic. rijst. 800 do. do. 150 do. rotting. 50 do. damm. do. schildpad. 9^{1/100} do. buffel hoorn. 50 do. cassia. 16 goenie zakk. *Busing Schroder en Co.*
2 kn. kramerijen. *Lorenk.*
12 kn. ingel. vrucht. 7 do. jap. goedesen. *Langier.*
Naar Rotterdam via Samarang per eng. schip *Blundell* kapt. 18 pic. rotting. *MacLaine Watson en Co.*
1878 do. suiker. *B. Sanier Suermont en Co.*
Naar Indramejou per ned. ind. brik *Feld Alim* gez. Soek. bin Bagawie.
465 pic. rijst. *Said Machmoet Sogaf.*

Théâtre Français de Batavia
Vendredi, 19 Août 1853.
LA REINE DE CHYPRE

GEDRUKT EN UITGEGEVEN TE BATAVIA BIJ W. B. B.